

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav informačních studií a knihovnictví

Diplomová práce

Bc. Jana Jůzová

Právo na zapomnění v prostředí internetu

The Right to be Forgotten on the Internet

2015

Vedoucí práce: doc. PhDr. Richard Papík, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Lokti dne 17. 12. 2015

Bc. Jana Jůzová

Identifikační záznam

JŮZOVÁ, Jana. *Právo na zapomnění v prostředí internetu [The Right to be Forgotten on the Internet]*. Loket, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí práce doc. PhDr. Richard Papík, Ph.D.

Abstrakt

Diplomová práce *Právo na zapomnění v prostředí internetu* se zabývá funkcí internetových vyhledávačů, jejich vyhledávacích algoritmů a vlivu digitální stopy, kterou za sebou uživatel internetu nezbytně zanechává. S touto problematikou je na jedné straně nerozlučně spjata ochrana osobních údajů v internetovém prostředí, na straně druhé pak další ústavně zakotvená základní práva, jako je například právo na informace. Stranou nezůstává ani riziko cenzury internetu. Aplikace práva na zapomnění přidává těmto otázkám zcela nový rozměr.

Právo na zapomnění je dovozeno z rozsudku *Soudního dvora Evropské unie* ze dne 13. května 2014 ve věci *Costeja versus Google Spain*, ve které uspěl Mario Costeja González jako první uživatel internetu se žádostí o odstranění nelichotivých informací o své osobě z výsledků vyhledávání vyhledávače *Google*. Vznikl tak reformní precedent, který bude mít v budoucnu velký vliv na vyhledávání informací na internetu, neboť od vynesení tohoto rozsudku si o odstranění údajů o své osobě může požádat každý evropský uživatel internetu.

Cílem diplomové práce je analýza práva na zapomnění v kontextu vyhledávání informací na internetu neboli práva být zapomenut v evropském internetovém prostředí - tedy nebýt na standardní vyhledávací dotaz vyhledán internetovým vyhledávačem. Má sloužit k ochraně osobnosti uživatele internetu a jeho dobré pověsti.

Diplomová práce používá metody kompilace odborných i popularizačních dokumentů a vlastní empirické zkušenosti se žádostí o vymazání konkrétních informací z výsledků vyhledávání prostřednictvím online formuláře.

Klíčová slova

Právo na zapomnění, Google, digitální stopa, internetové vyhledávače, ochrana osobních údajů, právo na informace, svoboda projevu, přístup k informacím.

Abstract

Diploma thesis *The Right to be Forgotten on the Internet* applies to the functions of Internet search engines, search algorithms and the impact of the digital footprint that on the Internet user essentially leaves. With this issue is, on the one hand, inseparably linked the protection of personal data in the online environment, on the other hand the constitutionally enshrined right to information and other fundamental rights. Not ignored should be also the risk of censorship of the Internet. An application of the right to be forgotten adds a whole new dimension to this problems.

The right to be forgotten is inferred from the judgment of the *European Court of Justice* on 13 May 2014 in the case *Costeja versus Google Spain*, where an Internet user named Mario Costeja Gonzáles first succeeded with a request of removal of unflattering information about himself from results of the search engine *Google*. Thus a reform precedent will have a big impact on seeking information on the Internet in the future, since the pronouncement of the judgment about the removal of his personal data may ask any European Internet user.

The thesis aims to analyze the issue of right to be forgotten in the context of searching for information on the Internet in the European Internet environment – it means not to be searched on the default search query by the web browser. This is intended to protect the personality of Internet users and their reputation.

Diploma thesis uses the methods of compilation of professional and popular papers and own empirical experience with requests for deletion of specific information from the search results via an online form.

Keywords

The right to be forgotten, Google, digital footprint, internet search engines, personal data protection, the right to information, freedom of expression, access to information.

Obsah

Předmluva.....	8
1. Úvod	12
2. Vyhledávače a digitální stopa.....	14
2.1 Princip fungování vyhledávacích strojů.....	14
2.2 Vyhledávač Google	16
2.2.1 Společnost Google	18
2.2.2 „Googlizace“ a její dopady	19
2.2.3 Personalizovaný internet	20
2.2.4 Kritika a soudní spory	21
2.3 Digitální stopa	21
2.3.1 Rizika a hrozby	22
2.3.2 Institut ochrany osobních údajů	23
3. Ochrana osobních údajů versus základní lidská práva	25
3.1 Vznik internetového práva	25
3.2 Právo na soukromí a jeho vymezení	26
3.3 Koncepce ochrany osobních údajů	28
3.4 Vztah soukromí a práva na informace	30
3.5 Právní regulace práva na soukromí.....	32
3.5.1 Návrh nové směrnice Evropské unie o ochraně osobních údajů	33
3.6 Zpracování a zveřejňování osobních údajů v prostředí internetu	35
3.6.1 Opatření k zajištění pravidel pro ochranu osobních údajů v prostředí internetu	38
3.7 Internet a právo na zapomnění.....	40
4. Kauza Costeja versus Google Spain a její dopad do budoucna	43
4.1 Podstata soudního sporu	43
4.2 Aplikace směrnice EU o ochraně osobních údajů a zákona o ochraně osobních údajů v rozsudku.....	45
4.3 Definice práva na zapomnění	47
4.4 Vliv rozsudku v evropském měřítku	48
4.5 Uplatnění práva na zapomnění	50
4.5.1 „Efekt Streisandové“	53
4.6 Omezení práva na zapomnění	54
4.7 Kritika práva na zapomnění	55

4.7.1	Právo na zapomnění versus svoboda projevu	55
4.7.2	Riziko cenzury internetu	57
5.	Vlastní zkušenost se žádostí o vymazání informací z výsledků vyhledávání – případová studie	59
5.1	Popis případové studie.....	59
5.2	Webový formulář Google.....	61
5.3	Podrobný popis vyplnění formuláře.....	62
5.3.1	Příklad nalezení adresy URL obrázku	63
5.4	Odpověď společnosti Google	63
5.5	Statistika úspěšnosti žádostí o odstranění z výsledků vyhledávání	64
5.6	Závěr k případové studii.....	66
6.	Závěr	69
	Seznam použité literatury	72
	Příloha 1.....	80

Předmluva

Diplomová práce *Právo na zapomnění v prostředí internetu* vznikala v časovém rozmezí od června 2014 do prosince 2015, avšak její kořeny lze nalézt již v seminárních pracích autorky vypracovaných v rámci bakalářského i magisterského studia v Ústavu informačních studií a knihovnictví na Univerzitě Karlově v Praze. Jedná se především o esej s názvem *Jak internet mění naše myšlení* pro předmět *Základy informační politiky* pod vedením PhDr. Hany Slámové, Ph.D. a studijně rozborovou práci s názvem *Vybrané negativní aspekty digitálního věku* pro předmět *Rešeršní strategie* pod vedením doc. PhDr. Richarda Papíka, Ph.D. Problematika ochrany osobních údajů pak byla zmíněna v odborném referátu pro předmět *Informační politika a ekonomika* pod vedením doc. PhDr. Rudolfa Vlasáka s názvem *Etické problémy zpracování osobních údajů v marketingových informačních systémech*.

Jak názvy všech tří prací napovídají, byly v nich rozebrány především negativní a kontroverzní jevy, které s sebou přináší rozvoj informační společnosti¹ z hlediska informační etiky na makroetické úrovni. V tomto duchu pokračuje i předkládaná diplomová práce, která si klade za cíl určitým dílem přispět k řešení otázek spojených s problematikou publikování, shromažďování a odstraňování informací na internetu, a týkajících se práva na soukromí a osobních údajů uživatelů vzhledem k nově zavedenému právu na zapomnění v prostředí internetu. To je ostatně i nastíněno v první kapitole – v úvodu.

Ve své druhé kapitole se práce zabývá činností vyhledávacích strojů na internetu a digitální stopou zanechávanou uživateli při jejich každodenní činnosti. Třetí část se věnuje ochraně osobních údajů a právu na soukromí všeobecně a současně také dalším právům, která v této souvislosti mohou být v protikladu, jako je např. právo na informace. Ve čtvrté části diplomové práce je podrobně popsán soudní spor *Costeja versus Google Spain*, který znamenal zahájení diskuze o nastolení práva na zapomnění v online médiích, a jeho vliv na proměnu vyhledávání a zobrazování informací na internetu. V pátém oddílu je v případové studii analyzována empirická zkušenost autorky diplomové práce se žádostí o odstranění nevhodné fotografie

¹ Jde o pojem označující společnost, která si postupně uvědomuje důležitost informací a která ke zvýšení své informovanosti využívá možností daných moderními informačními a komunikačními technologiemi. Je charakterizována podstatným využíváním digitálního zpracovávání, uchovávání a přenosu informací.

z výsledků vyhledávání vyhledávače *Google*. Zde uveřejněná případová studie mimo jiné zkoumá, za jakých okolností je výmaz osobních informací možný, a za jakých okolností je stále ještě nežádoucí či dokonce protiprávní. Veškeré poznatky a zkušenosti jsou potom shrnuty v závěrečné, šesté, kapitole.

Diplomová práce používá metodu kompilace znalostí z odborné a popularizační literatury a elektronických zdrojů kombinovanou s vlastní zkušeností autorky týkající se uvedeného tématu. Vzhledem k aktuálnosti zkoumané problematiky bylo čerpáno ve velké míře ze zahraničních zdrojů, a to monografií, odborných článků, materiálů Evropské unie a internetových zdrojů. Z česky psaných materiálů byly použity zejména odborné knihy, legislativní dokumenty, odborné i popularizační články publikované na internetu a další internetové zdroje. V neposlední řadě bylo prostudováno určité množství právních předpisů a judikátů českých i zahraničních soudů různých úrovní. Shromážděná literatura byla poté podrobena srovnávací analýze.

Na zdroje informací parafrázovaných v textu je odkazováno prostřednictvím Harvardské citace v podobě prvního údaje bibliografického záznamu a data vydání. Jednotlivé záznamy použitých zdrojů jsou v závěru práce abecedně seřazeny a citovány dle normy ISO 690 : 2011. Další doplňující poznámky a důležité odkazy jsou uvedeny pod čarou.

Zpracování dostupných dat výše uvedeným způsobem bylo doplněno kvalitativním výzkumem v podobě případové studie, díky kterému bylo možné provést hlubší analýzu sesbíraných údajů z předložených zdrojů a vyvodit dílčí závěr prezentovaný v kapitole 5. Pro porovnání výsledků výzkumu jsou v téže kapitole uvedeny podobné případy žádostí o výmaz z výsledků vyhledávání a srovnávací statistika.

V diplomové práci je právní termín „right to be forgotten“ z anglického originálu překládán jako „právo na zapomnění“. Dalším možným překladem by byl výraz „právo být zapomenut“, který je v uvedené souvislosti rovněž hojně používán. Podle zkušenosti autorky diplomové práce se jedná o naprosto shodné a v odborné literatuře přibližně stejně frekventované ekvivalenty výše uvedeného termínu.

Podobná témata, avšak z jiných úhlů pohledu, již byla vysokoškolskými studenty v minulosti zpracovávána, jak bylo zjištěno rešerší v systému vysokoškolských kvalifikačních prací *Theses*

a v *Repozitáři závěrečných prací Univerzity Karlovy*. Tematicky nejbližší předkládané diplomové práci je dílo Hany Šošolíkové, studentky Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, s názvem *Ochrana osobních údajů online a „právo být zapomenut“*. Studentka tuto práci obhájila v roce 2013, tedy v době, kdy ještě nebyl znám rozsudek v soudním sporu *Costeja versus Google Spain*, popsany v kapitole 4 této práce a právní termín „právo být zapomenut“ dosud nevstoupil ve všeobecnou platnost. H. Šošolíková uvádí v úvodu svého díla, že se domnívá, že oficiální překlad (tedy „právo být zapomenut“) není příliš vhodným termínem a podle jejího názoru bude při faktickém uplatňování tohoto práva používán výraz jiný (např. „právo na výmaz“ nebo „právo na odstranění či likvidaci údajů“).

Častějším tématem závěrečných prací jsou digitální stopy a možnosti ochrany soukromí uživatelů internetu. V roce 2012 se problematice digitálních stop věnoval Jakub Skoček, student Ústavu informačních studií a knihovnictví na Univerzitě Karlově v Praze, ve své bakalářské práci *Digitální stopy – možnosti kontroly a eliminace pomocí vybraných volně dostupných nástrojů*. Zabýval se zde vznikem a riziky digitálních stop na internetu a především možnostmi uživatele chránit své soukromí před negativními dopady spojenými se vznikem digitálních stop pomocí volně dostupných nástrojů.

V červnu 2015 dále úspěšně obhájil svoji diplomovou práci student Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava Daniel Žažo s názvem *Digitální stopy, identita a její ochrana*. Práce se věnuje nebezpečí spojenému se zveřejňováním informací na internetu a vznikem digitálních stop. Součástí jeho práce je rovněž implementace vlastní aplikace na monitorování digitálních stop a aplikace na ochranu před monitorováním digitálních stop.

Problematikou digitálních stop na internetu se zabývá např. i diplomová práce Markéty Tulisové s názvem *Online i po smrti* (Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Brno), diplomová práce Jakuba Kothánka s názvem *Vytěžování důkazů z výpočetní techniky* (Právnická fakulta Masarykovy univerzity Brno) nebo dizertační práce PhDr. Pavly Kovářové, Ph.D. s názvem *Zneužití digitálních stop uživatelů ICT: vzdělávání v knihovnách jako prevence narušení soukromí* (Ústav informačních studií a knihovnictví, Univerzita Karlova v Praze).

Ochrana osobních údajů je pak zmíněna například v rigorózní práci Mgr. Martina Šolce (Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze), v diplomové práci Lucie Rychetské (Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze) nebo v bakalářské práci Markéty Jehňatové s názvem

Ochrana osobních údajů ve veřejných knihovnách (Ústav informačních studií a knihovnictví, Univerzita Karlova v Praze).

V závěru předmluvy je třeba poděkovat vedoucímu diplomové práce doc. PhDr. Richardu Papíkovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky k textu, a také všem členům rodiny autorky za neocenitelnou podporu během celého studia.

1. Úvod

Každý převratný vynález či průlomové médium odnepaměti utvářelo naši společnost, mezilidské vztahy a pracovní návyky. Internet se však od „tradičních“ médií, jako jsou např. knihtisk, telegraf či rozhlas, diametrálně odlišuje zejména v rychlosti, s jakou tak činí. Exponenciálně roste zejména množství informací zveřejňovaných na internetu, což s sebou na jedné straně přináší problém autorských práv, důvěryhodnosti informací a jejich zastarávání, na straně druhé pak nutnost ošetření soukromí uživatelů a ochrany jejich osobních údajů.

Další důležitou otázkou současné doby je organizace webu a zpřístupňování informací v něm obsažených. Tyto činnosti nesmí ohrožovat základní pilíře demokracie jako je svoboda projevu či právo na informace. Podobné etické problémy byly v moderní historii lidstva zastoupeny vždy, avšak s nástupem digitálního věku získávají zcela nový rozměr a nabízí se také nové možnosti jejich řešení.

Dnešní technologie umožňují soukromým společnostem i orgánům veřejné moci využívat osobní údaje uživatelů internetu v nebyvalém rozsahu. Fyzické osoby zveřejňují své soukromé údaje stále častěji a ve stále větší míře, a to i v globálním měřítku. Výrazným způsobem se tak mění ekonomika i společenský život člověka. Je proto nezbytné systematicky budovat důvěryhodné prostředí internetu. Nedostatek důvěry totiž může vést k tomu, že se spotřebitelé nejen zdráhají nakupovat online, ale i využívat všech služeb dostupných na internetu.

Podle průzkumu z června 2011² považuje 74% obyvatel Evropy zvyšující se míru odhalování osobních informací za součást moderního života. Hlavním důvodem k zveřejňování těchto informací je pro ně přístup k internetové službě. To se týká uživatelů sociálních sítí a stránek pro sdílení dat (61%) stejně jako lidí, kteří na internetu nakupují (79%). Například při registraci v sociální síti zná více než polovina (54%) uživatelů internetu podmínky sběru osobních údajů a účel, ke kterému budou použity. Avšak pouze čtvrtina uživatelů sociálních sítí (26%) a 18% lidí, kteří nakupují na internetu, se domnívají, že mají své osobní údaje zcela pod kontrolou.

Informace zveřejněné na internetu mají mnohem větší dosah než srovnatelné informace publikované pouze offline, protože dochází k jejich sdílení mezi větším množstvím čtenářů. Na

² Viz zpráva Eurobarometru č. 359, Attitudes on Data Protection and Electronic Identity in the European Union.

rozdíl od publikování v analogových médiích jsou navíc online informace dostupné dlouhodobě a nepodléhají přirozenému stárnutí a zapomnění. Každý uživatel internetu totiž vědomě i nevědomky zanechává výraznou a těžko kontrolovatelnou digitální stopu. Digitální stopa je vlastně nezbytnou podmínkou toho, aby jednotlivec mohl naplno využívat informace, zboží či služby, které internet dnes nabízí. Tím se však osobní informace stávají velmi zranitelnou a současně dobře placenou komoditou a je nezbytné pečlivě ošetřit nakládání s nimi, podmínky jejich shromažďování, uchovávání a v neposlední řadě i odstraňování.

2. Vyhledávače a digitální stopa

2.1 Princip fungování vyhledávacích strojů

Vyhledávací stroj (anglicky search engine) či vyhledávač je softwarový nástroj umožňující vyhledávání a lokalizaci informací na internetu [Sklenák, 2001]. Jeho cílem je poskytnout uživatelům internetu co nejrelevantnější a nejúplnější informace dostupné na webu. Za tímto účelem shromažďuje dokumenty, průběžně je aktualizuje a indexuje, zpracovává uživatelské dotazy a hodnotí nalezené výsledky dle relevance.

Vyhledávače postupují ve třech základních krocích:

1. robot (také nazývaný crawler či spider) prochází web a nalézá WWW dokumenty,
2. nalezené dokumenty procházejí skrze hypertextové odkazy v nich obsažené procesem indexování a jsou uloženy do databáze nazývané index,
3. vyhledávací stroj při zadání dotazu v uživatelském rozhraní prochází index a vyhledává relevantní dokumenty, které zařazuje na seznam nalezených dokumentů (tzv. hitů) [Gála, 2009].

Roboti obvykle pracují podle předem stanovených algoritmů:

1. Vyhledávání do hloubky: robot začíná prohledávat jen jeden dokument (příp. jen malé množství dokumentů), z něhož se zaznamená text. Každý z URL³ odkazů uvedených v tomto textu je zařazen na začátek seznamu dosud nenavštívených míst, přičemž navštívené odkazy jsou ignorovány. Postup se poté opakuje s první položkou seznamu a pokračuje dále ke každému vnořenému odkazu. Když je dokument takto zpracován, vyřadí se ze seznamu.
2. Vyhledávání do šířky: uplatňuje se při něm stejný princip jako při vyhledávání do hloubky, avšak dosud nenavštívené odkazy se zařazují na konec seznamu. Nejprve je tedy zpracováván výchozí dokument, poté odkazy první úrovně atd.
3. Náhodné vyhledávání: robot si náhodně vybírá jednu položku ze seznamu dokumentů, načte ji a nalezené, dosud nenavštívené, odkazy přidá do seznamu. Když je dokument

³ Uniform Resource Locator – řetězec znaků sloužící ke specifikaci umístění zdroje informace na internetu.

zpracován, robot ho označí, a tudíž nedochází k duplicitě při procházení dokumentů (např. vyhledávač *Lycos*).

4. Souběžné vyhledávání: pro zvýšení rychlosti procházení dokumentů robot používá simultánní přístup k více dokumentům nebo spolupracuje s dalšími roboty současně (např. vyhledávač *AltaVista*).

Problémy robotů, které mohou nastat:

1. Nekonečná rekurze – špatně naprogramovaný robot se může dostat do nekonečného sledu po sobě jdoucích požadavků.
2. Zahlcení – při extrémní rychlosti robota může dojít k zahlcení serveru.
3. Přístup k nevhodným adresám – např. výstupy generované CGI skripty⁴ a další programové výstupy, soukromé a interní materiály.
4. Odmítnutí robota – správce serveru může vymezit prostor, jehož obsah nebude roboty zpracováván, např. vytvořením souboru *robots.txt* v kořeni adresářové struktury webových dokumentů [Sklenák, 2001].

Každý vyhledávač používá vlastního robota se specifickými vlastnostmi, např. *GoogleBot* (*Google*), *SeznamBot* (*Seznam*), *Slurp* (*Yahoo*) apod.

Dokumenty shromážděné vyhledávacím strojem musí být pravidelně aktualizovány, protože se většinou mění velmi dynamicky. Vzhledem k technické, časové i finanční náročnosti získání všech dokumentů na webu je nutné vytvoření systému pořádání dokumentů, které budou hledány přednostně. Pořadí získávaných dokumentů je stanoveno např. podle frekvence aktualizace či podle jejich důležitosti určené počtem zpětných odkazů.

Způsob organizace údajů, které jsou shromážděny robotem, a umožňují tak rychlé a efektivní vyhledávání, se nazývá index. Jedná se o seznam klíčových slov, v němž jsou ke každému z nich připojeny webové dokumenty, kde se konkrétní klíčová slova vyskytují. Během indexování dochází k úpravám klíčových slov, jako je sjednocování velikosti písmen, vyloučení stop slov (předložky, spojky apod.), stemming (nalezení slovního kmene) nebo lemmatizace (vytvoření

⁴ Jedná se o vytvořený program, který umožňuje generovat dynamické WWW stránky, tj. stránky, které mohou vypadat při každém jejich otevření jinak. Obsah bývá závislý na aktuálním čase, obsahu různých souborů, adrese počítače, ze kterého je stránka navštívena apod.

základního tvaru slova). Děje se tak za účelem zmenšení velikosti indexu a úspore při jeho fyzickém uložení, a také kvůli vyšší úspěšnosti při vyhledávání [Sklénák, 2001].

Uživatel poté vyjadřuje svoji informační potřebu zadáním klíčových slov (anglicky keywords) ve vyhledávači. Úplný vyhledávací požadavek se nazývá dotaz (anglicky query) a je složen z klíčových slov a operátorů. Ten je vyhodnocen indexem (nejčastěji za pomoci booleovského či vektorového modelu), díky němuž jsou uživateli nabídnuty nalezené odkazy. Pro kvalitní vyhledávač je nezbytný dobrý algoritmus pro výpočet ranku webových stránek, který určuje parametr relevance výsledků vyhledávání, např. *PageRank* (*Google*), *S-Rank* (*Seznam*) a další.

Efektivita vyhledávání informací se měří pomocí přesnosti a úplnosti. Přesnost vyjadřuje podíl skutečně relevantních dokumentů v celkovém výsledku vyhledávání. Úplnost vyjadřuje podíl počtu relevantních nalezených dokumentů k počtu všech relevantních dokumentů. V ideálním případě by výsledky vyhledávání měly být co nejpřesnější a zároveň co možná nejúplnější. V praxi to ovšem není možné, protože obě charakteristiky jsou nepřímo úměrné [Papík, 2013]. Klíčová je při hledání informací dále jejich aktuálnost a věrohodnost.

2.2 Vyhledávač Google

Mezi nej kvalitnější a nejpoužívanější vyhledávače na světě patří bezpochyby *Google* (dostupný z <http://www.google.com>). Kromě dokumentů na webu umožňuje vyhledávání obrázků, videí nebo zboží. Byl navržen v roce 1998 Sergeyem Brinem a Larrym Pagem v rámci jejich postgraduálního studia informatiky na *Stanfordské univerzitě*⁵.

Do vyhledávače *Google* jsou každý den zadány miliardy nejrůznějších dotazů. Vyhledávacím dotazům předchází miliony hodin práce, které byly věnovány budování indexu, jehož velikost v současné době přesahuje 100 000 000 GB⁶. Prohledáváním a indexováním sítě trilionů dokumentů dochází ke sběru a třídění informací v nich uložených prohledávačem *GoogleBot*. Ten načte několik webových stránek, sleduje odkazy na stránkách a načítá další stránky, na

⁵ Již v roce 1996 začaly jejich práce na vyhledávači s původním názvem BackRub.

⁶ Údaj zveřejněný společností Google, viz https://www.google.com/intl/cs_cz/insidesearch/howsearchworks/crawling-indexing.html (stav k 31. 8. 2015).

které odkazy vedou. Tento postup opakuje tak dlouho, dokud nevyčerpá všechny dostupné hyperlinky. Tím obsáhne velkou část webu, zhruba miliardy stránek uložených v tisících počítačích.

Před zařazením dokumentů do výsledků vyhledávání jsou webové stránky posuzovány z mnoha hledisek, ze kterých vychází algoritmy *Google*, např. podle počtu zadaných klíčových slov, jejich vzdálenosti od sebe, synonym, jejich obsažení v nadpisu či adrese URL, zda pochází nalezená stránka z kvalitního webu (posuzováno množstvím a kvalitou zpětných odkazů) a jaké má hodnocení *PageRank*⁷. Dále je hodnocena aktuálnost obsahu, region uživatele (pokud je přihlášen) apod. Klíčová slova jsou v poslední době posuzována rovněž pomocí nově vznikajícího *Diagramu znalostí*⁸, díky němuž by měl vyhledávač *Google* přestat pokládat tato slova za pouhé řetězce znaků. Naopak by měl začít hledat mezi nimi souvislosti a tím způsobit důležitý posun ve vyhledávání.

Po zvážení všech těchto kritérií je uživateli do půl sekundy nabídnut seznam výsledků vyhledávání dle relevance. Tento seznam by měl být vysoce objektivní – *Google* si zakládá na faktu, že za zařazení do indexu či za častější procházení webů nevybírá žádné poplatky. Na té samé stránce se pochopitelně uživateli zobrazí rovněž kontextová reklama, která je však zřetelně oddělená od objektivních výsledků vyhledávání. Majitelé webových stránek či webmasteri mají několik možností, jak svoji pozici v indexu *Googlu* ovlivnit. Mohou vyloučit některé stránky použitím souboru robots.txt, nastavit zobrazování verze svých stránek z mezipaměti či integrovat vyhledávací pole *Googlu* přímo do svých stránek⁹ [Google, 2015].

⁷ PageRank je vzorec, který vytvořili zakladatelé Googlu Larry Page a Sergej Brin. Hodnotí důležitost webu podle počtu odkazů, které na web odkazují zvenčí, a podle relevance těchto odkazů.

⁸ Knowledge Graph - poskytuje výsledky založené na databázi skutečných osob, míst, věcí a vazeb mezi nimi.

⁹ Vlastní vyhledávač je dostupný z: <https://cse.google.com/cse/?hl=cs>.

2.2.1 Společnost Google

Jen málo firem v naší historii je tak úspěšných a obdivovaných jako *Google*¹⁰ – společnost, která transformovala internet a ovlivnila důležitou část našich životů. *Google* je schopen výrazně expandovat a stále přichází s inovativními projekty – efektivnějšími datovými centry, open-source mobilními telefony, cloud computingem¹¹, digitalizací knih a mnoha dalšími. Klíčem jeho úspěchu je především přijetí „internetových“ hodnot jako je rychlost, otevřenost, experimentování a riskování. *Google* lze bezpochyby označit za jednu ze společností, které nejvíce přispěly k revoluci v počítačích a technologiích, již můžeme označit jako důležitý milník ve vývoji civilizace [Auleta, 2010].

Kromě oblíbeného vyhledávače poskytuje také služby pro majitele webových stránek, jako jsou např. *Google AdSense* (placené zobrazování textové reklamy), *Google AdWords* (nákup cílené reklamy na principu pay-per-click¹²) nebo *Google Analytics* (monitorování návštěvníků webových stránek). *Google* dále vyvinul operační systém *Android* pro mobilní zařízení, nabízí cloudové úložiště *Google Drive*, mailovou službu *Gmail*, sociální síť *Google+* a mnoho dalšího.

Proslul rovněž svou uvolněnou firemní kulturou. Netradiční management mu v letech 2007, 2008 a 2012 zajistil první místo v anketě nejlepších zaměstnavatelů magazínu *Fortune* a v roce 2010 byl nominován na celosvětově nejatraktivnějšího zaměstnavatele mezi vysokoškolskými studenty. Mezi jeho nejznámější hesla patří: „Nebudme zlí!“¹³, „Člověk může být seriózní i bez obleku.“ a „Práce může být výzva a výzva může být zábava.“ [Wikipedia, 2014]. Zejména první motto je v poslední době často zpochybňováno vzhledem k porušování soukromí, nejasnostem

¹⁰ Na podzim 2015 Google oznámil úspěšné ukončení své transformace a dnes již oficiálně vystupuje pod hlavičkou mateřské společnosti Alphabet. Znamější název Google nadále platí v souvislosti s internetovým vyhledávačem a jinými produkty, mimooborové aktivity už zastřešuje nová společnost Alphabet. V této diplomové práci je společnost zatím ještě uváděna pod svým starým názvem, tedy Google.

¹¹ Jde o poskytování služeb či programů uložených na serverech na Internetu. Uživatelé k nim mohou přistupovat například pomocí webového prohlížeče nebo klienta dané aplikace a používat je prakticky odkudkoliv.

¹² Platba za kliknutí (PPC z anglického pay-per-click) patří mezi nástroje internetové reklamy. Princip PPC spočívá v tom, že inzerent neplatí za každé zobrazení reklamy, ale až ve chvíli, kdy na reklamu někdo klikne. Výhodou PPC reklamy je její plánovatelnost a měřitelnost.

¹³ Angl. orig. „Don't be evil.“ Toto krédo již není zahrnuto v etickém kodexu společnosti Alphabet, do jejíhož holdingu se Google začlenil. Kodex je dostupný zde: <https://investor.google.com/corporate/code-of-conduct.html>.

ohledně shromažďování osobních dat a jejich využívání za účelem reklamy. Velice příznačně se v rozhovoru pro *Washington Ideas Forum*¹⁴ vyjádřil předseda představenstva *Googlu* Eric Schmidt: „...poskytnete nám více informací o Vás a o Vašich přátelích a my zlepšíme kvalitu našeho vyhledávání. ... Víme, kde se právě nacházíte. Víme, kde jste byli. A víceméně víme, co si o tom myslíte.“

V současném světě už nefungují obchodní modely, které se osvědčily v průmyslových odvětvích v minulém století, a úspěchy firem, které pochopily změny spojené s rozvojem internetu, jako je např. *Google*, *Amazon* či *Facebook*, to dokazují. *Google* ve svém rozhodování zohledňuje nové aspekty, které s sebou přináší digitální věk. Jsou to zejména nové vztahy, struktury a společenství, nové ekonomické uspořádání, nová etika, transparentnost apod. Otevřenost se každopádně ve velké míře týká všech uživatelů webových služeb, neboť jak prohlásil jeden z „otců internetu“ Vint Cerf: „Nic z toho, co děláte, na internetu nezmizí. Nic z toho, co děláte, nezůstane bez povšimnutí. Privátní sféra neexistuje. Vyrovnejte se s tím.“ [Jarvis, 2010]

2.2.2 „Googlizace“ a její dopady

Jedním z hlavních cílů společnosti *Google* je shromáždit, roztrždit a zpřístupnit veškeré dostupné informace z celého světa, které se stanou dohledatelnými uživateli odkudkoliv. Tato snaha je tak široce známá, že nové sloveso „googlovat“ se stalo synonymem pro hledání informací. Většina lidí si nyní již informace nehledá, nýbrž je „googluje“, a používá přitom nezřídka různé nástroje společnosti *Google*. Videa hledají na *YouTube*¹⁵, pro e-mailovou komunikaci využívají *Gmail* a pro optimalizaci podnikových procesů *Google Apps*. Jak říká Hal Varian, hlavní ekonom společnosti *Google*: „Internet shromáždil informace. *Google* je učinil dostupné.“ [Auleta, 2010]

Pokud však *Google* nyní tvoří dominantní způsob, jakým přistupujeme k informacím na internetu, významně to ovlivňuje také naše myšlení. Postupně přijímáme pravidla nastavená

¹⁴ Záznam celého rozhovoru je dostupný zde: <http://www.theatlantic.com/technology/archive/2010/10/googles-ceo-the-laws-are-written-by-lobbyists/63908>.

¹⁵ Zakoupen společností Google v listopadu 2006.

tímto vyhledávačem, začínáme upřednostňovat populární před přesným, zavedené před novým a strohé hodnocení před abstraktnějším a jemnějším způsobem prezentace. V neposlední řadě má *Google* významný vliv na technický pokrok a jeho vliv na společnost a její historii, neboť určuje, které technologie se budou vyvíjet, prodávat, kupovat a používat [Levy, 2011].

2.2.3 Personalizovaný internet

V prosinci 2009 začal *Google* personalizovat výsledky vyhledávání pro každého uživatele. Tím došlo k zásadní přeměně vyhledávání informací online, neboť navštívené webové stránky se na míru přizpůsobují uživatelům. Tento nový trend má velký dopad na způsob konzumace informací, znalostí, učení a dokonce i toho, jak funguje naše demokracie, protože v personalizovaném internetu lze vidět prvky cenzury či autocenzury [Pariser, 2012].

Jedná se o největší změnu, která kdy postihla vyhledávače. *Google* používá několik desítek signálů – např. kam se uživatel přihlásil, jaký prohlížeč použil, jaká je historie jeho vyhledávání apod. – ke zjištění zálib a preferencí uživatele, a rovněž odhadu, jaké webové stránky by se mu mohly líbit. Dnes již tedy neplatí, že se při vyhledávání ukazují všem stejné výsledky na základě *PageRanku*, nyní algoritmus *Googlu* navrhuje pro každého jeho vlastní, a tudíž rozdílné, výsledky.

Z média, kde dříve každý mohl být naprosto anonymní, se postupně stal nástroj vyžadující a vyhodnocující osobní data. Služby a nástroje od *Google* (ale např. také společnosti *Facebook* či *Yahoo*) tedy nejsou poskytovány úplně zdarma; vysokou cenou za jejich užívání jsou osobní informace, které v dnešní době znamenají velké zisky. Čím více relevantních osobních informací totiž *Google* dokáže získat, tím více kontextové reklamy prodá, protože ji tak dokáže lépe zacílit na konkrétního uživatele.

Tím, že personalizace nerozhoduje jen o tom, jaké produkty si koupíme, ale především jaké informace a v jakém množství se k nám dostanou, významným způsobem mění strukturu našich médií, a skrze ně ovlivňuje charakter naší společnosti. Původní internetoví nadšenci, jako např. tvůrce webu Tim Berners Lee, zamýšleli vytvořit v kyberprostoru „celosvětový metamozek“. Personalizační filtry však ničí jednotlivé synapse původně neutrálního kyberprostoru [Pariser, 2012].

2.2.4 Kritika a soudní spory

Nejčastější kritika *Googlu* se kromě zneužívání a manipulace s výsledky vyhledávání, porušování soukromí a ochrany osobních údajů uživatelů, týká zejména cenzury výsledků při prohledávání obsahu, obav z celosvětového monopolu a omezování volného obchodu. Ambiciózní projekt *Google Books* byl kritizován za porušování autorských práv. Služba *Gmail* byla nařčena z porušování listovního tajemství a ochrany osobních údajů. Spekulovalo se o spolupráci *Google* a *CIA*¹⁶ a o několik let později s *NSA*¹⁷. *Google* však i nadále jakýkoliv „vládní backdoor“ popírá.

V roce 2003 si deník *The New York Times* stěžoval na indexaci *Googlu* a tvrdil, že kešování¹⁸ obsahu porušilo autorská práva, *Okresní soud USA v Nevadě* však žalobu zamítl. Aplikace *StreetView* si kvůli neoprávněnému sběru wifi dat vysloužila sérii žalob, avšak všechny byly *Okresním soudem USA v Kalifornii* zamítnuty. Po svém redesignu v roce 2013 se hromadné žaloby dočkala rovněž služba *Google Image Search* kvůli zobrazované velikosti náhledů obrázků.

Jedním z nejsledovanějších soudních sporů společnosti *Google* se v roce 2014 stala kauza *Costeja versus Google Spain*, který dal svým rozsudkem vzniknout reformě ochrany osobních údajů v internetovém prostředí a uvedl v platnost tzv. právo na zapomnění. Tento spor bude podrobně rozebrán v kapitole 4.

2.3 Digitální stopa

Digitální stopa vzniká v souvislosti s naší interakcí s internetem a je tvořena digitálními daty a metadaty. Vypovídá o tom, kdo jsme, jaké stránky navštěvujeme, jak dlouho a jak často, a mapuje naše virtuální vztahy. Mobilní technologie navíc přidávají digitálním stopám zcela novou dimenzi, neboť přináší nový obsah a sociální kontext.

¹⁶ Central Intelligence Agency (CIA, Ústřední zpravodajská služba) je zpravodajskou službou USA.

¹⁷ National Security Agency/Central Security Service (NSA/CSS, Národní bezpečnostní agentura/Centrální bezpečnostní služba) je vládní kryptologickou organizací USA spadající pod americké Ministerstvo obrany.

¹⁸ Keš je označení pro vyrovnávací paměť používanou ve výpočetní technice. Ta je zařazena mezi dva subsystémy s různou rychlostí a vyrovnává tak rychlost přístupu k informacím. Účelem keše je urychlit přístup k často používaným datům na pomalých médiích (jako je např. pevný disk) jejich překopírováním na média rychlá.

Zatímco data získaná z webu obsahují informace o tom, čemu na internetu věnujeme pozornost, jak dlouho čteme konkrétní stránku, jaká vyhledáváme slova nebo jaký obsah jsme vytvořili, data z mobilního zařízení zahrnují také informaci o tom, kde se nacházíme a s kým (např. přes technologii pro bezdrátovou komunikaci *Bluetooth*). Jejich součástí tedy nejsou pouze údaje vytvořené přímo uživatelem, nýbrž i zachycené prostřednictvím senzorů zabudovaných v mobilních zařízeních nebo k nim připojených [Fish, 2009].

Podle zprávy střediska *Pew Internet*¹⁹ je možné digitální stopy rozdělit do dvou hlavních kategorií: pasivní digitální stopy a aktivní digitální stopy. Pasivní digitální stopy vznikají v důsledku sběru dat ohledně konkrétního úkonu uživatele bez jeho vlastní aktivace. Naopak aktivní digitální stopy jsou tvořeny záměrným zveřejněním osobních údajů uživatelem za účelem jejich sdílení. Jedná se tedy často třeba o vytvoření profilu na sociální síti nebo vložením komentáře.

2.3.1 Rizika a hrozby

Na jedné straně jsou uživatelé k poskytování údajů o sobě na internetu motivováni snahou o svoji větší viditelnost v digitálním prostředí a rovněž i snahou ovlivnit způsob, jakým chtějí být vnímáni ostatními. Za tím účelem aktivně přispívají informacemi o sobě nebo alespoň vytváří pasivní digitální stopu, v mnoha případech i nevědomky. Na straně druhé se však obávají ztráty soukromí [Fish, 2009].

Pokud bychom výše zmíněné digitální stopy za sebou pouze zanechávali, aniž by se s nimi dále cokoli dělo, nebyl by zde žádný důvod k obavám. Digitální stopy však mají schopnost vytvářet na základě jejich sběru, analýzy a uchovávání další hodnotu využitelnou například pro marketingové účely v rámci tzv. behaviorálního marketingu²⁰, proto je patřičná ochrana soukromí a osobních údajů zcela namístě.

¹⁹ Pew Research Center je americké poradní středisko se sídlem ve Washingtonu D.C., které poskytuje informace o sociálních otázkách, veřejném mínění a demografických trendech formujících Spojené státy americké i celý svět. Provádí výzkum veřejného mínění, demografický výzkum, mediální analýzu obsahu, a další empirické výzkumy v sociálních vědách. Celá zpráva je dostupná z: <http://www.pewinternet.org/2007/12/16/digital-footprints/>.

²⁰ Typ marketingu, který je založen na sledování a následném analyzování chování uživatelů, využívaného pro zvýšení efektivity marketingové činnosti.

Uchovávání dat z digitálních stop zakládá vlastnické právo k fyzicky uloženým surovým datům. Případná analýza je rovněž uchovávána, ale nelze z ní zpětně získat surová data a identifikovat jedinečné prvky vztahující se k původci digitální stopy. Je však spojena s potenciální hodnotou pro poskytovatele služeb i pro uživatele, protože umožňuje zmíněná surová data přeměnit na statky a služby a umožnit tak třeba personalizaci internetu [Matejka, 2013].

2.3.2 Institut ochrany osobních údajů

Digitální stopa každého uživatele internetu se v průběhu posledních dvou desetiletí rozrostla dosud nevídanou měrou. Dnešní člověk o sobě generuje obrovské množství dat, mnohdy dokonce i zcela bez své přímé aktivity. Dochází bohužel i k situacím, kdy je jedinec omezen v možnosti ovlivňovat okruh informací, které jsou o něm zpracovávány, často ani nemá šanci zjistit jejich rozsah či strukturu a ztrácí reálnou možnost regulovat další nakládání s těmito údaji, stejně jako i rozhodovat o jejich dalším osudu.

Na tento stav reagovala relativně dynamicky a nekompromisně *Evropská unie* (dále jen EU) vytvořením veřejnoprávního institutu ochrany osobních údajů. Institut byl koncipován v polovině devadesátých let na základě Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, která tak zavedla základní právní rámec, jehož cílem bylo nastolení rovnováhy mezi vysokou úrovní ochrany soukromí jednotlivců a volným pohybem osobních údajů v rámci EU. Za tímto účelem stanovila směrnice velmi přísná pravidla a omezení pro shromažďování a využívání osobních údajů a zároveň určila povinnost všem členským státům vytvořit nezávislý vnitrostátní orgán pověřený ochranou těchto údajů.

Pojetí (evropské) ochrany pramení do značné míry ze zásadního rozsudku²¹ vydaného v roce 1983 německým *Spolkovým ústavním soudem*, který uznal základní lidské právo na „informační sebeurčení“. Zákon o ochraně osobních údajů byl poté začleněn do práva všech 28 členských států EU, jakož i některých nečlenských zemí EU (např. Island, Lichtenštejnsko a Norsko) a měl

²¹ Rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu ze dne 15. prosince 1983, BVerfGE 65, 1 – Volkszählungsurteil.

výrazný vliv na formování zákonů o ochraně osobních údajů v právních systémech, jako je Argentina, Kanada, dubajská zóna volného obchodu *Dubai International Financial Centre*, Hongkong nebo Rusko [Matejka, 2013].

3. Ochrana osobních údajů versus základní lidská práva

3.1 Vznik internetového práva

Nástup internetu bývá někdy přirovnáván k vynálezu knihtisku. Oba vynálezy mají několik společných jmenovatelů, mezi nimiž je třeba vyzdvihnout, že se díky nim informace náhle začaly šířit rychleji, efektivněji a také snadněji, což vedlo k nebývalému rozkvětu vzdělanosti a tvořivosti lidstva. Technologie počítačů a internetu přinesla lidem nejen mocné informační nástroje, ale zároveň také velké hrozby, zejména v pojetí soukromí, autorského práva, důkazních materiálů, etiky, lidských práv a obchodu. Nedávné technologické a společenské změny zasáhly z důvodu své globální povahy do dosavadních právních vztahů natolik významnou měrou, že si vyžádaly přeformulování právních institutů, které byly uznávány po staletí [Matejka, 2013].

Vznik nového právního odvětví, tedy práva internetového (počítačového) se postupem času ukázal být naprosto nezbytnou a nedílnou součástí technologických změn. Přesto ještě v roce 1996 zpochybňoval nutnost existence tohoto právního oboru například americký soudce Frank Easterbrook, a to ve svém zásadním článku s názvem *Cyberspace and the Law of the Horse*²², kde uvedl, že právní úpravu informační společnosti není třeba řešit takto specificky a plně postačí, když bude posílena ochrana soukromého vlastnictví. Internetové právo zde srovnával s „koňským právem“, tedy s něčím, co rovněž neexistuje, neboť kůň je pouze zvíře, pro které platí stejné zákony jako pro kohokoliv či cokoliv jiného. Stejně tak by technologie měla přijmout dosavadní právo a nikoliv zakládat nové právní postuláty [Easterbrook, 1996].

Mylnou hypotézu soudce Easterbrooka vyvrátil mezi jinými odborníci na internetové právo, profesor Harvardovy univerzity Lawrence Lessig, ve svém textu s názvem *The Law of the Horse: What Cyberlaw might teach*²³, kde poukázal zejména na praktický význam nově vznikajícího právního odvětví v souvislosti se společenskou důležitostí nových technologií a vznikem nového

²² Celý článek je dostupný zde: http://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2147&context=journal_articles.

²³ Jeho text je dostupný také z: <https://cyber.law.harvard.edu/works/lessig/finalhls.pdf>.

sociálního prostředí. S rozmachem internetu je podle jeho názoru nezbytné rozvíjet a rozšiřovat právní vnímání a související pravidla týkající se práva na soukromí [Lessig, 1997].

3.2 Právo na soukromí a jeho vymezení

Pojem soukromí není jednoduché určit, zejména v jeho souvislosti s internetovým prostředím. Mezi často používané definice patří koncept představený v článku *The Right to Privacy* Samuela Warrena a Louise Brandeise publikovaném roku 1890 ve sborníku *Harvard Law Review*, prezentující soukromí jednotlivce jako „právo nebýt zmiňován“²⁴. Tato esej je považována za jednu z nejvlivnějších v historii amerického práva a je první publikací zakládající právo na soukromí ve Spojených státech amerických. Je v ní rovněž stanoveno, že „běžné zákony zabezpečují každému jednotlivci právo na určení, do jaké míry mohou být jejich myšlenky, pocity a emoce sděleny ostatním.“ [Warren a Brandeis, 1890].

Dále bývá soukromí definováno jako „právo osoby rozhodnout se, kolik poznatků z osobního citění a myšlení ... soukromých činů a událostí ... získá široká veřejnost.“ [Godkin, 1890]. Variace této definice nazvaná „omezení přístupu k vlastní osobě“ [Solove, 2008] byla rozvinuta řadou učenců. Jiná teorie vidí soukromí jako formu ochrany „zájmů jednotlivce stát se, být a zůstat osobou“ [Reiman, 1976]. Soukromí bývá koncipováno i jako forma intimity v tom smyslu, že soukromí je „stav agenta mít kontrolu nad rozhodnutím týkajícím se záležitostí, které čerpají svůj význam a hodnotu z agentovy lásky, péče nebo preferencí.“ [Inness, 1996].

Většina autorů ustanovila soukromí jako uznaný nárok jedince na kontrolu nad zveřejněnými osobními údaji. Ve svém vlivném díle *Privacy and Freedom* definuje Alan Westin soukromí jako „nárok jednotlivce, skupiny nebo instituce stanovit si, kdy, jak a v jakém rozsahu budou informace o nich sděleny ostatním.“ [Westin, 1968]. Rovněž podle Charlese Frieda není soukromí jednoduše absence informací o tom, co si ostatní myslí; spíše se jedná o kontrolu, kterou máme nad informacemi o nás [Fried, 1968].

²⁴ Angl. orig. „the right to be let alone“. Celý článek dostupný z:
http://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/articles/privacy/Privacy_brand_warr2.html.

Solove kritizoval všechny výše uvedené koncepce soukromí jako příliš široké nebo naopak příliš úzké, avšak místo vlastní definice přispěl navržením pragmatické teorie, která „chápe soukromí jako soubor obranných opatření proti souvisejícím problémům.“ [Solove, 2008]. Svoji teorii zaměřil na 4 hlavní problémy soukromí:

1. Sběr informací
2. Zpracování informací
3. Šíření informací
4. Invaze

V aktuální judikatuře českých i zahraničních soudů nalezneme definici soukromí jen zřídka, stejně jako v mezinárodních dokumentech nebo významných textech právní vědy. Častěji se o pojmu soukromí zmiňuje ve svých rozsudcích *Evropský soud pro lidská práva*, který ho obvykle používá ve smyslu psychické a fyzické integrity osoby včetně jejího sexuálního života. Představuje proto nový právní princip stojící relativně samostatně a nezávisle na jiných právech a svobodách, k jehož utváření došlo zejména na základě mezinárodních úmluv, které používaly příbuzný termín „soukromý a rodinný život“ [Matejka, 2013].

Zákaz porušování soukromí je v této souvislosti vázán na nějaký konkrétní rozsah, který si každý člověk určí vůči veřejnosti v rámci hranic svého informačního sebeurčení²⁵. Ten je však objektivně snižován tzv. právem nedostupnosti soukromí - např. dobrovolným zveřejněním intimních informací na sociálních sítích. V *Listině základních práv a svobod České republiky* je pak v článku 7 odst. 1 zakotvena obecná garance nedotknutelnosti soukromí, ze které vyplývají další chráněné hodnoty: lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a podobně, stejně jako ochrana soukromého a rodinného života²⁶ a také ochrana před zneužíváním osobních údajů.

²⁵ Vedle tradičního vymezení soukromí v jeho prostorové dimenzi (ochrana obydlí v širším slova smyslu) a v souvislosti s autonomní existencí a veřejnou mocí nerušenou tvorbou sociálních vztahů (v manželství, v rodině, ve společnosti), právo na respekt k soukromému životu zahrnuje i garanci sebeurčení ve smyslu zásadního rozhodování jednotlivce o sobě samém. Jinými slovy, právo na soukromí garantuje rovněž právo jednotlivce rozhodnout podle vlastního uvážení, zda, popř. v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům. Jde o aspekt práva na soukromí v podobě práva na informační sebeurčení, výslovně garantovaný čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

²⁶ Článek 10, odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

3.3 Koncepce ochrany osobních údajů

Definování ochrany osobních údajů nepodléhá tolika filozofickým sporům a obtížím jako u práva na soukromí. Hlavní podstatou je soubor právních předpisů, které mají za cíl chránit práva, svobody a zájmy jednotlivců, jejichž osobní údaje jsou shromažďovány, ukládány, zpracovávány, šířeny, odstraňovány apod. [Hondius, 1975]. Evropská směrnice 95/46/ES o ochraně osobních údajů považuje ochranu osobních údajů za „ochranu základních práv a svobod fyzických osob a zejména jejich práva na soukromí v souvislosti se zpracováním osobních údajů.“²⁷

Klíčové pro pochopení koncepce ochrany osobních údajů jsou zde pojmy „zpracování“ a „osobní údaje“. Zpracování může být chápáno jako jakákoliv operace prováděná při shromažďování, zaznamenávání, ukládání, používání, zveřejňování, šíření, mazání a odstraňování dat. Údaje jsou považovány za osobní, pokud mohou být spojeny s určitou osobou. Cílem ochrany osobních údajů je pak „zajistit spravedlnost při zpracování údajů a do určité míry i výsledků tohoto zpracování“ [Tzanou, 2013].

Spravedlnost zpracování údajů je zajištěna zásadami pro ochranu osobních údajů, které mohou být formulovány takto:

1. Osobní údaje by měly být shromažďovány pro stanovené, jednoznačné a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem neslučitelným s těmito účely.
2. Osobní údaje by měly být shromažďovány a zpracovávány spravedlivě a zákonným způsobem.
3. Zpracování by mělo být přiměřené, přesné, relevantní, nikoliv nadměrné s ohledem na účely, pro které jsou osobní údaje shromažďovány.
4. Osobní údaje by neměly být uchovávány po delší dobu, než je nezbytné pro účely, pro které byly shromažďovány a zpracovány.
5. Souhlas osoby, již se informace týkají, je nutná pro některé druhy zpracování.
6. Bezpečnostní opatření by měla být přijata za účelem ochrany dat proti náhodné ztrátě nebo neoprávněnému vyzrazení a použití.

²⁷ Článek 1 Směrnice 95/46/ES o ochraně osobních údajů.

7. Jednotlivec by měl být informován, že jeho osobní údaje jsou zpracovávány jiným subjektem, měl by mít k nim přístup a možnost opravy, pokud jsou nepřesné nebo zavádějící.
8. Správci osobních údajů by měli být zodpovědní za dodržování zásad spravedlivých informací.

Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen ÚOOÚ) dále stanovil deset závazných pravidel pro ochranu osobních údajů občanů České republiky:

1. Každý, kdo požaduje Vaše osobní údaje, musí mít k jejich využití Váš souhlas nebo ho ke shromažďování osobních údajů musí opravňovat zákon (máte právo vědět, který zákon).
2. Pozorně si přečtěte dokument, který podepisujete. Jen na základě podmínek uvedených v dokumentu, Vámi podepsaných a odsouhlasených, mohou být Vaše osobní údaje dále využívány.
3. Souhlas s poskytnutím osobních údajů musí být vědomý, svobodný a informovaný; jako takový může být poskytnut pouze v případě, že obdržíte veškeré potřebné informace o zpracování Vašich osobních údajů, proto nepodléhejte žádnému nátlaku a ptejte se na vše, co Vám v podepisovaném dokumentu není jasné, především pak komu, proč a na jak dlouho své osobní údaje poskytujete. Své osobní údaje sděľujte, pokud cítíte, že máte zajištěno soukromí, nikoliv v situaci, kde je může slyšet i někdo nepovolaný.
4. Máte právo vědět, jaké osobní údaje o Vás dotčený subjekt shromažďuje. Pokud zjistíte, že jsou uchovávané údaje nepravdivé nebo neúplné, máte zejména právo požadovat jejich blokování, opravu, doplnění či výmaz.
5. Vaše osobní údaje smí být uchovávány pouze po dobu, která je nezbytně nutná pro naplnění účelu jejich zpracování.
6. Je zakázáno pořizovat jakýmkoliv prostředky kopie Vašich osobních dokladů (občanský průkaz, cestovní doklad) bez Vašeho souhlasu, vyjma zákonem stanovených případů (zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu).
7. Pro evidenci vstupu do budov nesmí být vyžadováno Vaše rodné číslo, plně dostačující je Vaše jméno a příjmení, případně číslo občanského průkazu (v případě pracovního jednání služebního průkazu).

8. Pokud jste své osobní údaje ukládali na nějaké záznamové zařízení (např. počítačový pevný disk), před případným prodejem ho pomocí zvláštních programových prostředků důkladně smažte. Běžné přeinstalování či jednoduché smazání není dostatečnou zárukou zničení uložených údajů.
9. Buďte opatrní při zasílání Vašich osobních údajů pomocí elektronických prostředků. Mějte vždy na paměti, že komunikační kanály mohou být „odposlouchávány“ neoprávněnou osobou. Pokud již musíte takovou formu přenosu použít, využívejte v co největší míře standardní prostředky šifrování nebo certifikace (ssl protokoly, podpisové certifikáty nebo jednorázová zabezpečovací hesla).
10. Vždy musíte být upozorněni, ve většině případů alespoň nástěnným piktogramem, že se pohybujete v prostoru sledovaném kamerovými systémy. Kamerové sledování je nepřípustné v prostorách určených pro ryze intimní úkony (např. toalety, koupelny, prostory vyhrazené k převlékání apod.).²⁸

3.4 Vztah soukromí a práva na informace

Celkové pojetí lidských práv a svobod ovlivňuje aplikaci samotného práva a lze ho považovat za nástroj k hledání spravedlivé rovnováhy mezi svobodou jednotlivce a jeho povinnostmi. Může se proto lehce stát, že se některé univerzální právní principy (např. „Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny²⁹.“) dostanou do konfliktu s jinými hodnotami a zájmy. V prostředí informační společnosti dochází ke konfliktům mezi dotčenými právy a principy stále častěji, což vychází zejména z její technologické podstaty. Případy, kdy lidé mezi sebou na dálku vstupují do vztahů pomocí technických zařízení, jsou většinou doprovázeny pokusy státu obsah těchto vztahů monitorovat, a to s sebou nese celou řadu nově vznikajících právních a etických otázek.

S rozmachem digitálních technologií se stále více prohlubují zásadní problémy týkající se práva na soukromí. Zejména se neustále rozšiřuje propast mezi tím, co je objektivně považováno za soukromé (např. soudem) a tím, co za soukromé subjektivně považuje jednotlivec. Změnily se

²⁸ Dostupné z: <https://www.uoou.cz/zasady-ochrany-osobnich-udaju/ds-2615/p1=2615>.

²⁹ Článek 17 Listiny základních práv a svobod České republiky.

principy a smluvní podmínky poskytování služeb v online prostředí. Geometrickou řadou roste počet případů, které řeší možnost vzdát se práva na ochranu soukromí. Ty se týkají např. dobrovolného poskytnutí informací nebo hranic autonomie člověka na internetu v souvislosti s vědomým vystavením se ztrátě soukromí.

Hlavním problémem se zde jeví především skutečnost, že veškeré procesy fungování informační společnosti za sebou nechávají mnohem větší digitální stopu, než většina lidí předpokládá, a tuto digitální stopu může využívat mnohem více subjektů, než si jsou uživatelé internetu ochotni připustit. Takový objem digitálních informací bourá hranice mezi veřejným a soukromým a mění zákony na ochranu soukromí založené na překonaných koncepcích. Přestože subjektivní očekávání ochrany soukromí uživatelů technologií ve vztahu k informacím sdíleným v digitálním prostředí je většinou stále ještě silné, soudy a podobné orgány jsou stále méně ochotné uznávat taková očekávání vzhledem ke způsobu vzniku a pravidelnému sdílení informací.

Neméně důležitým posunem je fakt, že orgány činné v trestním řízení mohou digitální informace zcela volně shromažďovat a používat, aniž by k tomu potřebovaly soudní příkaz. Otázky ochrany soukromí v prostředí internetu se proto zaměřují zejména také na problematiku zveřejňování dlužníků nebo zpřístupnění různých materiálů.

Na tomto místě je třeba zdůraznit, že žádné právo nelze samo o sobě absolutizovat a nadřazovat nad jiná práva; některá musejí být v konkrétním případě aplikována současně. Stav, u kterého je třeba zvažovat smysl zásahu do práva na ochranu soukromí, se obvykle nazývá kolizí. Takovým zásahem do práva na ochranu soukromí může být svoboda projevu, právo na informace, případně jiný veřejný zájem. Současně je třeba vzít v úvahu a poměřit všechna práva garantovaná ústavou.

Ústavní ochrany z hlediska obsahu i formy pak může být zbaveno například právo vyjadřovat své názory. Pokud vybočí publikovaný názor (např. ve zprávách či komentářích) z mezí pravidel slušnosti obecně uznávaných v demokratické společnosti, ocitá se rovněž mimo meze ústavní ochrany. Ve vztahu k osobám veřejně známým nebo politicky činným musí právo kritiky, zakotvené v čl. 17 odst. 2 *Listiny základních práv a svobod České republiky* a považované za neoddělitelnou součást svobody projevu a práva na informace, respektovat rovnováhu mezi tímto právem a osobnostními právy konkrétní osoby. Mantinely jsou zde však pochopitelně širší

než u osoby soukromé. V každém jednotlivém případě je vždy nutné zkoumat míru tvrzeného porušení základního práva na ochranu osobnosti v kontextu se svobodou projevu a právem na informace [Matejka, 2013].

3.5 Právní regulace práva na soukromí

Samotné základy práva na soukromí je možné nalézt v některých mezinárodních dokumentech, zejména v *Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy*, která v článku 8 stanovuje, že „každý má právo na respektování svého soukromého života, obydlí a korespondence, přičemž státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat, kromě zákonem stanovených případů, a i tehdy pouze v nezbytném rozsahu a okruhu případů“ (např. zájem národní či veřejné bezpečnosti apod.).

Dále podle čl. 12 *Všeobecné deklarace lidských práv* nesmí být nikdo vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svoji čest a pověst. Zákonnou ochranu poskytuje i *Listina základních práv a svobod* ve svých člancích 7 („Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena. Omezena může být jen v případech stanovených zákonem.“), 10 („Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno. Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života. Každý má právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.“) a 13 („Nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, ať již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon“.).

EU disponuje skutečně rozsáhlou právní regulací. Lze říci, že její právní prostředky ochrany soukromí jsou nejrozsáhlejší a nejpropracovanější na celém světě. Odlišná situace je oproti tomu ve Spojených státech amerických (dále jen USA), kde podobný systém ochrany soukromí jednotlivce neexistuje, vyjma 4. dodatku *Ústavy USA*³⁰. Právo na soukromí tak bývá spíše precedentně dovozováno z ochrany před nepřiměřenou prohlídkou a konfiskací ze strany státu. S nástupem informační společnosti musí nezbytně docházet ke zvyšujícímu se vyvažování

³⁰ Právo na ochranu svobody osobní a domovní.

soukromých zájmů proti zájmům státu. Vzhledem k současné úrovni technologií se totiž neustále zmenšuje prostor, ve kterém lze prosadit myšlenku přiměřeného očekávání ochrany soukromí.

Rovněž v České republice jsou řešeny otázky spojené s ochranou práv uživatelů internetu, zejména takové, které se týkají ochrany osobnosti a soukromí. Je zcela bez pochyby, že osobní informace publikované v prostředí internetu mohou zasáhnout dotčenou osobu v mnoha oblastech jejího života – nejen v rodinném, ale i v pracovním a veřejném. Ochrana osobnosti a soukromí je v České republice ústavně zakotvena v článku 10 *Listiny základních práv a svobod*. S ní pak souvisí i ochrana osobnosti podle nového občanského zákoníku, který ji deklaruje v úvodním ustanovení §3 odst. 2 písm. a). Zde jsou uvedeny základní právní zásady soukromého práva.

Doplňková ochrana osobnosti je dále upravena v tiskovém zákoně č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů, a v zákoně o rozhlasovém a televizním vysílání č. 231/2001 Sb. Ochrana osobních údajů je zabezpečována v zákoně č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. Odpovědnost za zásah do osobnostních práv je upraven ve vztahu k internetovému prostředí v zákoně č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti. Ochrana je doplněna trestním (Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství, § 184 Pomluva, zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) a správním právem (Přestupky proti občanskému soužití, zák. č. 200/1990 Sb., přestupkový zákon).

3.5.1 Návrh nové směrnice Evropské unie o ochraně osobních údajů

Návrh nařízení *Evropského parlamentu a Rady EU* o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů) byl předložen v Bruselu již v lednu 2012 a byl schválen v březnu 2014. Vychází z platných právních předpisů EU: směrnice 95/46/ES a rámcového rozhodnutí *Rady EU* 2008/977/SVV. Oba legislativní dokumenty dosud slouží jako obecný nástroj ochrany osobních údajů v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech.

Modernizovaná pravidla mají za úkol Evropu lépe připravit na digitální éru a jsou nezbytným krokem na cestě k jednotnému digitálnímu trhu EU. Reflektují především rychlý rozvoj informačních technologií a ekonomickou globalizaci. Evropa by tak měla lépe využívat např. big data³¹ či cloud computing. Novými prvky jsou zde právo na zapomnění a myšlenka technologií, které jsou již svým výchozím nastavením ošetřeny z hlediska ochrany dat a soukromí (tzv. privacy by design a privacy by default³²). Směrnice by měla být přijata do konce roku 2017 a jejím smyslem je dát občanům EU větší kontrolu nad jejich osobními údaji.

Zásady ochrany osobních údajů stanovila EU rovněž ve své *Digitální agendě pro Evropu*³³ a ve strategii s názvem *Evropa 2020*³⁴. Rada EU přijala dne 24. února 2011 závěry, v nichž podporuje úmysl *Evropské komise* reformovat rámec pro ochranu údajů. Stejně tak *Evropský hospodářský a sociální výbor* podpořil cíl *Evropské komise* zajistit jednotnější uplatňování pravidel EU pro ochranu údajů ve všech členských státech. Návrh směrnice vychází z dosavadních obecných zásad ochrany údajů, ale upravuje je navíc tak, aby respektovaly rostoucí globalizaci a vývoj online technologií.

Hlavním problémem vedoucím k vytvoření nového právního rámce byla nejednotnost ochrany osobních údajů v EU, která v řadě případů vedla k právní nejistotě, vzrůstající nedůvěře v online prostředí i obavě z rizik spojených se sdílením osobních údajů. Zpracování a sdílení osobních údajů je však pro moderní ekonomiku nezbytným předpokladem pro uskutečňování obchodních transakcí. Nové nařízení má tedy za úkol vytvořit právní prostředí poskytující potřebnou právní jistotu jednotlivcům využívajícím elektronické služby [Evropská komise, 2014].

³¹ Big data je termín aplikovaný na soubory dat, jejichž velikost je mimo schopnosti zachycovat, spravovat a zpracovávat data běžně používanými softwarovými nástroji v rozumném čase.

³² Článek 23 návrhu směrnice. Dostupný z: <http://www.eudataprotectionregulation.com/#!data-protection-design-by-default/c20k7>

³³ Dostupná z: [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-10-200_cs.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-10-200_cs.htm).

³⁴ Dostupná z: http://ec.europa.eu/europe2020/index_cs.htm.

Evropská komise se zatím shodla na těchto zásadách:

- a) Stejná pravidla pro všechny – bude zaveden jednotný soubor pravidel ochrany údajů pro celou EU. Podnikům by měla ulehčit od administrativní zátěže, což ocení zejména malé a střední podniky.
- b) Silnější a nová práva – právo na zapomnění bude mít ještě větší sílu. Pokud budou občané chtít, aby se jejich osobní údaje již nezpracovávaly, a nebude žádný zákonný důvod je uchovávat, správce osobních údajů je bude nucen vymazat, pokud neprokáže, že je jejich uchování i nadále nezbytné.
- c) Pro společnosti se sídlem mimo Evropu budou platit stejná pravidla jako pro evropské podniky, pokud budou chtít nabízet své služby v EU.
- d) Nezávislé vnitrostátní orgány pro ochranu údajů získají větší pravomoci v zájmu účinného prosazování pravidel.
- e) Podniky bude mít ohledně osobních údajů na starosti jediný kontrolní orgán. Fyzické osoby se budou obracet na svůj vnitrostátní orgán pro ochranu údajů ve svém jazyce i v případě, že se jejich osobní údaje zpracovávají mimo jejich domovský stát.

3.6 Zpracování a zveřejňování osobních údajů v prostředí internetu

S rozvojem internetu jako zásadního komunikačního prostředku naší společnosti logicky souvisí problematika ochrany práv spojených s ochranou osobnosti a soukromí uživatelů. Informace zveřejněné na internetu zasahují osobu, které se týkají, nejen v rodinném, ale i v pracovním a veřejném životě. Ochrana osobnosti a soukromí je v naší republice ústavně zakotvenou hodnotou upravenou v občanském zákoníku (§ 11 - § 16), v trestním zákoníku a samozřejmě také v zákoně o ochraně osobních údajů.

Všechny uvedené právní předpisy se vztahují i na prostředí internetu a je třeba vzít v úvahu, že ani zde není možné nakládat s osobními údaji uživatelů zcela libovolně. Zákon o ochraně osobních údajů je realizován v podobě autoritativního orgánu ochrany dat prostřednictvím ÚOOÚ, v jehož kompetenci je posouzení každého jednotlivého případu zpracování a zveřejňování osobních údajů na internetu a rozhodnutí, zda nedošlo k porušení ustanovení zákona o ochraně osobních údajů. Zpracování osobních údajů může být skutečně výhradně

na základě informovaného souhlasu subjektu osobních údajů nebo na základě alespoň jedné zákonné licence uvedené v § 5 odst. 2 zákona. Správce musí písemně oznámit ÚOOÚ úmysl zpracovávat osobní údaje, čímž prostřednictvím registru oznámených zpracování, který je veřejně přístupný na webových stránkách <http://www.uoou.cz>, informuje dotčené subjekty údajů.

Další základní povinnosti správce a zpracovatele údajů upravuje § 13 zákona o ochraně osobních údajů. Jedná se především o povinnost přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít

1. k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům,
2. k jejich změně, zničení, ztrátě nebo neoprávněným přenosům,
3. k jinému neoprávněnému zpracování nebo zneužití osobních údajů.

Tato povinnost trvá po celou dobu zpracovávání osobních údajů i po jeho ukončení a platí pro následky lidského jednání – úmyslného i nedbalostního – i živelných událostí nebo selhání techniky, v jejichž důsledku by mohlo dojít ke ztrátě, poškození, zničení či zneužití údajů.

Správce nebo zpracovatel osobních údajů je povinen přijmout technicko-organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů v souladu se zákonem a dalšími právními předpisy. Musí v této souvislosti posoudit rizika týkající se

- a) plnění pokynů pro zpracování osobních údajů osobami, které k nim mají bezprostřední přístup,
- b) zabránění přístupu neoprávněných osob,
- c) zabránění neoprávněnému čtení, vytváření, kopírování, přenosu, úpravě či vymazání záznamů obsahujících osobní údaje,
- d) opatření, která umožní určit a ověřit, komu byly osobní údaje předány,

a to ještě před zahájením zpracování osobních údajů. Pro zpracování osobních údajů v prostředí internetu je pak zcela klíčové ustanovení § 13 odst. 4 zákona, které upravuje tzv. automatizované zpracování osobních údajů, tj. zpracování realizované prostřednictvím automatizovaného prostředku (zejména elektronicky prostřednictvím počítače). Důvodem

specifické úpravy jsou především požadavky *Schengenské prováděcí úmluvy*³⁵ ve vztahu ke zpracování osobních údajů v rámci *Schengenského informačního systému*³⁶.

Samotné zpracování osobních údajů v prostředí Internetu, a především otázky spojené se zveřejňováním a zajištěním bezpečnosti těchto údajů, patří rovněž k agendě ÚOOÚ. V tomto ohledu se ÚOOÚ zabývá hlavně případy, kdy dochází ke zveřejnění seznamu dlužníků na webových stránkách obchodních společností, podnikajících osob či obcí. Dále ÚOOÚ posuzuje případy zveřejnění osobních údajů zaměstnanců, ať již v souvislosti s pracovněprávním sporem nebo vyhlášením konkurzního řízení. Velmi často se také zabývá zveřejněním osobních údajů v rámci dokumentů pocházejících z činnosti obcí či měst, případně dalších subjektů.

Naopak mimo působnost zákona o ochraně osobních údajů bývají obvykle jednotlivé informace publikované v rámci blogů, zájmových webových stránek, nejrozličnějších internetových diskusí anebo sociálních sítí. To samozřejmě neznamená, že by zveřejněním nějaké osobní informace touto cestou nemohlo dojít k zásahu do osobnostních práv, nicméně ve většině takových případů nebude případný veřejnoprávní zásah ze strany ÚOOÚ opodstatněný. Dotčené osoby se samozřejmě mohou pokusit svých práv domoci cestou občanského soudního řízení.

Nežádka dochází k situacím, kdy jsou prostřednictvím internetu zveřejňovány osobní údaje jako důsledek specifického výkladu zákonné povinnosti orgánu veřejné správy zveřejnit různé údaje a informace způsobem umožňujícím dálkový přístup. Nejčastěji jde o specifický a právními normami stanovený způsob doručování písemností sloužící k zachování práv účastníků řízení, případně pak obecně o umožnění veřejnosti jednoduchým způsobem získat informace o činnosti konkrétního orgánu veřejné správy. Nikoli výjimečně přitom dochází k situaci, kdy listiny zveřejněné prostřednictvím elektronické úřední desky (např. podle správního řádu) obsahují osobní údaje, které zůstávají za použití internetových vyhledávačů přístupné i určitou dobu poté, co jsou z elektronické desky po uplynutí zákonem stanovené doby listiny technicky odstraněny [Matejka, 2013].

³⁵ Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích [online]. (Úř. věst. L 239, 22. 9. 2000, s. 19). Dostupné z: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:FrmvwwT-KBAJ:www.mvcr.cz/soubor/spu-cz-konsolid-2010-04-05-plus.aspx+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>.

³⁶ Článek 118 Úmluvy k provedení Schengenské dohody.

3.6.1 Opatření k zajištění pravidel pro ochranu osobních údajů v prostředí internetu

K tomu, aby byla i v prostředí webových stránek dodržena pravidla pro ochranu osobních údajů, je třeba použít některého z běžně dostupných nástrojů, který zákazem přístupu vyhledávačů zamezí indexování příslušných webových stránek, respektive jejich ukládání do vyrovnávací paměti internetového vyhledávače. ÚOOÚ publikoval své stanovisko³⁷, které stanoví možný přístup k úpravě webových stránek či webového portálu v souladu s ochranou osobních údajů, přičemž se tato problematika týká zejména institucí, které budují komplexní nástroje pro výkon elektronizované veřejné správy a dostupnost jejich služeb pro občany na internetu. Jednou z podmínek zadávání a tvorby těchto systémů musí být i dále uvedené požadavky na standardizované zpracování osobních údajů.

V případě indexování stránek je softwarový nástroj (robot), který indexaci a kešování stránek provádí, schopen po určité době odstranit záznam o stránce či souboru (včetně otisku z keše), které již na předchozím umístění nenalezne. Webové dokumenty tak zůstávají dohledatelné a přístupné prostřednictvím vyhledávače ještě po dobu, než robot vyhledávače provede jejich reindexaci. Při zobrazení z keše jsou přitom přístupné i stránky či soubory, které již byly odstraněny, pokud je jejich otisk uložen na serveru vyhledávače. V případě webových archivů, které uchovávají webové stránky trvale, lze nadbytečnému ukládání stránek obsahujících osobní údaje zamezit, resp. přesněji výrazně omezit pravděpodobnost takového ukládání, vhodným nastavením práv pro přístup výše zmiňovaných robotů [Gála, 2009]. V tomto ohledu zde platí, že takový stav, kdy osobní údaje, jejichž zákonem stanovená doba pro zveřejnění uplynula a které zůstávají nadále přístupné v podstatě neomezenému okruhu osob, je považován za porušení povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů.

Správným postupem z hlediska ochrany osobních údajů je dle výše uvedeného stanoviska ÚOOÚ až obecný zákaz indexování listin s osobními údaji, které jsou umísťovány na elektronické úřední desky, což současně znamená i zákaz jejich kešování. Účelem zpřístupnění osobních údajů, respektive konkrétních dokumentů, uvedeným způsobem totiž není „automatické“ umožnění předávání a sdružování údajů zveřejněných na jednotlivých úředních deskách do

³⁷ Stanovisko č. 1/2011 (srpen 2011) ÚOOÚ k problematice zveřejňování listin s osobními údaji prostřednictvím Internetu. Dostupné z: www.uoou.cz/files/stanovisko_2011_1.pdf.

úložišť mimo působnost orgánů veřejné správy, ani trvalé uchovávání, prohledávání nebo profilování těch dokumentů s osobními údaji, u nichž zákon přesně stanovil některé způsoby zpracování, a to včetně doby tohoto zpracování. Tento postup deklarovaný ÚOOÚ směřující k zákazu kešování je však nutné interpretovat především ve vztahu ke konkrétnímu zákonem předpokládanému účelu takového zveřejnění, přičemž v těch případech, kdy je zřejmým účelem zveřejnění široká veřejná kontrola, je třeba dovodit, že tento zákaz neplatí. Zájem na takto širokém zveřejnění totiž může být silnější než omezení vyplývající z poměřování principem proporcionality [Matejka, 2013].

Tyto hodnoty je však nutné vážit s ohledem na skutečnost, že zákaz indexování a prohledávání předmětných dokumentů podstatně omezuje možnost kontroly (např. obecní a veřejné správy), neboť kontrolující veřejnost má k informacím tohoto typu zhoršený přístup. Střetává se zde tedy právo na ochranu osobních údajů a principy transparentnosti obecní samosprávy či veřejné správy, včetně práva na jejich kontrolu. ÚOOÚ ve vztahu k výše uvedenému zákazu doporučuje³⁸, aby byl příslušný dokument odstraněn z příslušného webového serveru, případně kvalifikovaně přesunut do jeho zabezpečené části webu (pod protokol HTTPS). Je tedy nezbytné vycházet v tomto ohledu ze skutečnosti, že zákaz indexování webových stránek, resp. dokumentů s osobními údaji, je svého druhu standardní opatření na straně správce osobních údajů, které má zamezit neoprávněným přístupům a přenosům osobních údajů tak, jak vyžaduje § 13 odst. 1 zákona o ochraně osobních údajů.

Za účelem naplnění tohoto ustanovení a pro případ takto zveřejněných dokumentů, jakož i jejich republikace na jiném místě či v jiném prostředí, doporučuje ÚOOÚ dodržovat na webových stránkách dodržování níže uvedených pravidel ochrany osobních údajů:

- a) pro celé webové stránky zakázat prostřednictvím souboru robots.txt přístup robotů,
- b) zakázat přístup robotů pro každou stránku zvlášť pomocí meta tagu obsaženého v hlavičce stránky, případně pro vlastní odkazy použít atribut `rel="nofollow"`, `rel="noindex"` a `rel="noarchive"`, v důsledku čehož je odkaz s tímto parametrem pro robota neviditelný, neprovede indexaci stránky nebo její uložení do keše (použití těchto atributů většina vyhledávačů respektuje),

³⁸ Viz Stanovisko č. 1/2011.

- c) problematické stránky (tj. ty, jež obsahují osobní údaje) zařadit na druhou, lépe třetí a další úroveň struktury webových stránek,
- d) minimalizovat (dle možnosti) počet odkazů na uvedenou stránku,
- e) webové stránky obsahující osobní údaje vždy opatřit označením správce těchto údajů a dobou, kdy byly tyto stránky vytvořeny [Úřad pro ochranu osobních údajů, 2011].

3.7 Internet a právo na zapomení

Důsledkem technologických a společenských změn vzniká obrovská redundance údajů, které jsou specifické svým rozsahem i formou – jsou snadno zaznamatelné, šiřitelné a dostupné formou elektronického záznamu. Proto je naprosto nezbytná úprava práv vztahujících se k internetovým údajům, která bude dopad těchto procesů efektivně regulovat.

Klíčová jsou u návrhu nové směrnice EU o ochraně osobních údajů (viz kapitola 3.5.1) rozšířená práva subjektu údajů (a navazující nové povinnosti správce údajů), zjednodušení pravidel týkajících se mezinárodního předávání údajů a zavedení nového institutu – inspektora ochrany osobních údajů. Mezi novými právy pro subjekt údajů pak zcela dominuje právo na zapomení (angl. right to be forgotten). Návrh nové směrnice EU tedy stanoví nejen právo na opravu osobních údajů, ale přímo právo na zapomení neboli právo na vymazání údajů, pokud uchovávání osobních údajů není v souladu s návrhem. Subjekty údajů budou mít právo na to, aby jejich osobní údaje byly vymazány a nebyly dále zpracovávány, pokud tyto údaje již nejsou potřebné pro účely, pro které byly shromážděny nebo jinak zpracovány, pokud subjekty údajů odvolaly svůj souhlas se zpracováním, nebo pokud vznesly námitku proti zpracování osobních údajů, které se jich týkají.

Návrh dokonce počítá s posílením práva na výmaz údajů takovým způsobem, aby správce, který zveřejnil osobní údaje, měl povinnost informovat třetí strany, které tyto údaje zpracovávají, že subjekt údajů požaduje vymazání veškerých odkazů na své osobní údaje či veškerých kopií těchto osobních údajů. Správce či zpracovatel osobních údajů je povinen přijmout veškerá opatření, aby toto informování třetích stran zajistil, protože je to právě on, kdo nese odpovědnost, pokud třetí straně zveřejnění povolil. Další povinností správce či zpracovatele je změna jeho organizační struktury, pokud na ně spadá povinnost jmenovat inspektora ochrany

údajů (např. zpracování údajů provádí orgán veřejné moci, veřejnoprávní subjekt, podnik zaměstnávající více než 250 osob, nebo pokud je zpracování údajů hlavní činností správce).

Mezi důležité úkoly inspektora ochrany údajů patří:

- a) Informovat správce nebo zpracovatele a udílet jim rady, pokud jde o jejich povinnosti plynoucí z tohoto nařízení, vést dokumentaci o této činnosti a obdržení odpovědí.
- b) Sledovat provádění a uplatňování politik správce nebo zpracovatele souvisejících s ochranou osobních údajů včetně svěřování odpovědnosti a školení pracovníků zapojených do zpracovávání a souvisejících auditů, např. význam a koncepce promlčení v soukromém právu, případně promlčení a zahazení odsouzení v právu trestním, prekluze apod. Další uchovávání údajů by však mělo být přípustné, pokud je to nezbytné pro účely historiografického, statistického a vědeckého výzkumu, z důvodů veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, pro výkon práva na svobodu projevu, pokud to vyžaduje zákon nebo pokud existuje důvod pro omezení zpracování údajů namísto jejich výmazu.
- c) Sledovat provádění a uplatňování tohoto nařízení, zejména požadavků týkajících se ochrany údajů již od návrhu, standardního nastavení ochrany údajů a bezpečnosti údajů a požadavků týkajících se informovanosti subjektů údajů a jejich žádostí o výkon jejich práv podle tohoto nařízení.
- d) Zajišťovat vedení dokumentace.
- e) Sledovat dokumentaci a ohlašování a oznamování případů narušení bezpečnosti osobních údajů.
- f) Sledovat, zda správce nebo zpracovatel vypracovávají posouzení dopadu na ochranu údajů a žádají o předchozí povolení nebo předchozí konzultaci, jsou-li těmito úkony povinováni.
- g) Sledovat reakce na žádosti orgánu dozoru a v mezích svých pravomocí inspektora ochrany údajů spolupracovat s orgánem dozoru, pokud o to požádá, nebo pokud k tomu dá podnět inspektor ochrany údajů.
- h) Působit jako kontaktní osoba pro orgán dozoru v záležitostech souvisejících se zpracováváním, a je-li záhodno, vést s orgánem dozoru konzultace z vlastní iniciativy.

Oproti dosavadní legislativní úpravě je významnou změnou územní působnost vztahující se na zpracování osobních údajů těch subjektů údajů, které mají bydliště či sídlo v EU, ze strany správce, který nemá sídlo v EU, pokud zpracování údajů souvisí s nabídkou zboží nebo služeb těmto subjektům údajů, anebo s monitorováním jejich chování³⁹. Typicky se tedy tento případ týká vyhledávače *Google*, který sbírá, analyzuje a uchovává osobní údaje svých uživatelů a informace o jejich chování na internetu za účelem poskytování kontextové reklamy nebo personalizace výsledků vyhledávání. Dokonce díky svému nástroji *Google Analytics* umožňuje provozovatelům webových stránek sběr takových údajů pomocí souborů cookies⁴⁰. I údaje získané tímto způsobem vyhodnocuje a uchovává. Podle čl. 25 návrhu směrnice má proto povinnost jmenovat svého zástupce se sídlem v jednom z členských států EU, v němž trvale žijí subjekty, jejichž údaje jsou zpracovávány pro výše uvedené účely.

³⁹ Čl. 3, odst. 2 návrhu nové směrnice EU o ochraně osobních údajů.

⁴⁰ Jako cookie (anglicky koláček, oplatka, sušenka) se v protokolu HTTP označuje malé množství dat, která WWW server pošle prohlížeči, který je uloží na počítači uživatele. Při každé další návštěvě téhož serveru pak prohlížeč tato data posílá zpět serveru. Cookies běžně slouží k rozlišování jednotlivých uživatelů, ukládají se do nich uživatelské předvolby apod. Myšlenku cookies navrhl v 90. letech Lou Montulli, tehdy pracující u firmy Netscape Communications. Název cookie – sušenka asociuje zvyklost ze Spojených států nebo Velké Británie nabídnout účastníkům určitého zájmového spolku nebo skupiny jejich oblíbenou sušenku pro vytvoření příjemnější atmosféry.

4. Kauza Costeja versus Google Spain a její dopad do budoucna

4.1 Podstata soudního sporu

Důležitý precedent, související s problematikou upravenou *Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů*, začal stížností pana Maria Costeji Gonzálese u španělského Úřadu pro ochranu osobních údajů (*Agencia Española de Protección de Datos* – dále jen AEPD). Jeho stížnost se týkala skutečnosti, že kdykoliv zadal své jméno do vyhledávače *Google*, objevily se ve výsledku vyhledávání dvě zprávy deníku *La Vanguardia* o nuceném prodeji jeho domu kvůli dluhům na sociálním pojištění datované k roku 1998.

Protože dluhy už dávno uhradil, považoval oznámení v internetové verzi španělského deníku, objevující se i po více než deseti letech od zveřejnění na prvních místech mezi výsledky vyhledávání na *Googlu*, za naprosto irelevantní a zastaralé a navíc porušující jeho právo na soukromí.

Mario Costeja Gonzáles požadoval následující:

1. aby obě oznámení o nuceném prodeji byla odstraněna z originální webové stránky,
2. aby Google odstranil link k osobním údajům, které se ho týkají.

V případě prvního požadavku AEPD, který p. Costeju zastupoval, u španělského soudu neuspěl, neboť Španělsko přijalo odchylku od směrnice 95/46/ES pro zpracování osobních údajů prováděné výlučně pro účely žurnalistiky nebo uměleckého či literárního projevu. Poté se tedy zastupující agentura obrátila na společnosti zodpovědné za zprostředkování informací ve Španělsku - *Google Spain SL* a *Google Inc.*, kterým bylo rozsudkem *Soudního dvora Evropské unie* (dále jen SDEU) ze dne 13. května 2014 nařízeno, aby z výsledků vyhledávání odstranily tuto informaci v souvislosti se jménem p. Costeji. Vznikl tak reformní precedent, který bude mít v budoucnu veliký vliv na vyhledávání informací na internetu, neboť od vynesení tohoto rozsudku si o odstranění údajů o své osobě může požádat každý evropský uživatel internetu⁴¹

⁴¹ O vymazání osobních údajů je možné požádat formulářem dostupným zde: https://support.google.com/legal/contact/lr_eudpa?product=websearch.

[Slanina, 2014]. Rozsudek SDEU zároveň představuje zcela nový koncept pro oblast internetového prostředí – tzv. právo na zapomnění.

Španělský soud tehdy postoupil kauzu SDEU s těmito konkrétními otázkami:

- a) zda se právní předpisy EU vztahují na společnost *Google Spain* vzhledem k tomu, že server zpracovávající data se nachází v USA,
- b) zda se směrnice EU 46/95/ES o ochraně dat vztahuje na vyhledávače jako je *Google*,
- c) zda má jedinec právo požadovat, aby jeho osobní údaje byly odstraněny z dosahu vyhledávače (neboli zda má právo na zapomnění).

Ve svém rozsudku SDEU stanovil:

- a) K otázce teritoriality směrnic EU: I v případě, že se fyzický server pro zpracování dat nachází mimo Evropu, se pravidla EU vztahují na provozovatele internetových vyhledávačů, pokud vlastní v členském státě EU pobočku či dceřinou společnost zabývající se prodejem reklamní plochy, kterou nabízí vyhledávač.
- b) K otázce vztahování se pravidel EU o ochraně osobních údajů pro vyhledávače: Vyhledávače jsou dohlížitelé nad osobními údaji. *Google* proto nemůže uniknout své povinnosti před evropským právem při nakládání s osobními údaji tím, že říká, že je pouhý vyhledávač. Právní předpisy EU o ochraně osobních údajů se na něj vztahují stejně jako právo na zapomnění.
- c) K právu na zapomnění: Fyzické osoby mají za určitých podmínek právo požadovat po vyhledávači odstranění spojení se svými osobními údaji. Toto platí v případě, že je informace nepřesná, nedostatečná, irelevantní či nadbytečná⁴². Soud stanovil, že v tomto konkrétním případě zasahování do práva osoby na ochranu osobních údajů nemůže být odůvodněno pouhým ekonomickým zájmem vyhledávače. Současně SDEU jasně stanovil, že právo na zapomnění není absolutní, nýbrž vždy musí být v rovnováze s jinými základními právy, jako je např. svoboda projevu a sdělovacích médií⁴³. Je nutné zvážení případ od případu s ohledem na typ informací a jejich citlivosti vzhledem

⁴² Odstavec 93 rozsudku.

⁴³ Odstavec 85 rozsudku.

k soukromému životu jedince a zájmem veřejnosti na přístup k těmto informacím. Role osoby žádající o výmaz ve veřejném životě zde může být také rozhodující⁴⁴.

4.2 Aplikace směrnice EU o ochraně osobních údajů a zákona o ochraně osobních údajů v rozsudku

SDEU vycházel při řešení otázky, zda lze internetový vyhledávač považovat za správce osobních údajů, z textového výkladu *Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 95/46/ES ze dne 24. října 1995, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů*. Ta ve svém čl. 2 písm. b) definuje zpracování osobních údajů jako „jakýkoliv úkon nebo soubor úkonů s osobními údaji“ a uvádí příklady činností, které jsou považovány za zpracování osobních údajů. Jedná se zejména o jejich shromažďování, zaznamenávání, uspořádávání, uchovávání, vyhledávání, použití, přenášení, šíření, zpřístupňování apod., což jsou činnosti typické pro funkci internetového vyhledávače. Vyhledávač definuje účel tohoto zpracování, kterým je indexování pro funkčnost systému vyhledávání a následné řazení výsledků, a proto je ve smyslu směrnice 95/46/ES i českého zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a změně některých zákonů, jednoznačně správcem těchto údajů. Internetové vyhledávače navíc ovlivňují způsob, jakým informace vnímáme, a umožňují sestavení profilu člověka na základě zadání jeho jména a příjmení.

Postavení internetového vyhledávače jako správce osobních údajů tvrdila ve svém stanovisku již v roce 2008 pracovní skupina zřízená podle článku 29 směrnice 95/46/ES⁴⁵. Tato pracovní skupina rozlišuje, kdy působí vyhledávač jako správce údajů svých uživatelů a kdy jako správce údajů sesbíraných při indexování, což je právě případ výše uvedeného rozsudku. V obou případech stanovuje soubor odpovědností pro provozovatele vyhledávačů, přičemž si klade za cíl najít rovnováhu mezi oprávněnými obchodními potřebami provozovatelů vyhledávačů a ochranou osobních údajů uživatelů internetu.

⁴⁴ Viz Stanovisko generálního advokáta Niila Jääskinena. Dostupné z: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-131/12>.

⁴⁵ Dostupné z: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2008/wp148_cs.pdf.

Jsou-li vyhledávače interpretovány jako správci osobních údajů, musí plnit povinnosti, které jim ukládá směrnice 95/46/ES i zákon o ochraně osobních údajů. Především se jedná o zákonné zdůvodnění zpracování údajů, kdy se však nejedná o zpracování dat na základě předchozího souhlasu nebo z důvodu plnění smlouvy, jelikož subjekty údajů podléhající zpracování nejsou předem známy. V případě vyhledávačů se jednoznačně jedná o zpracování údajů podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů, který umožňuje zpracovávat údaje tehdy, když je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, což je i důvod, kterým se ve svém rozsudku zabýval SDEU⁴⁶.

Zákonným důvodem pro zpracování by mohl být i fakt, že se jedná o oprávněně zveřejněné osobní údaje podle § 5 odst. 2 písm. d). Zveřejněný údaj je dle § 4 písm. l) takový údaj, který je zpřístupněný hromadnými sdělovacími prostředky nebo jiným veřejným způsobem. Mezi takové způsoby patří i publikace na internetu [Kučerová, 2012]. Problémem při plošném zpracovávání informací umístěných na internetu je však především to, že není možné zajistit, aby nedocházelo ke zpracování také nezákonně zveřejněných osobních údajů.

Ještě problematičtější se v této souvislosti jeví zpracování citlivých osobních údajů, protože ze stejných důvodů se jim rovněž nelze vyhnout. § 9 zákona nenabízí žádnou možnost legalizace jejich zpracování, která by byla aplikovatelná na situaci internetových prohlížečů. Veškeré zpracování citlivých osobních údajů umístěných na webových stránkách třetích stran je tak nezákonné a vyhledávač by se jim měl vyhnout. Jelikož však roboti nejsou schopni oddělit zpracování citlivých a necitlivých údajů, neměl by vyhledávač podle zákona zpracovávání jakýchkoliv údajů vůbec provádět [Míšek a Harašta, 2015].

Společnost *Google* se tedy logicky snažila zabránit tomu, aby byla rozsudkem SDEU označena za správce údajů sesbíraných na webových stránkách třetích stran⁴⁷. Bylo však jasně stanoveno, že činnost vyhledávačů má na právo na soukromí uživatelů internetu takový vliv, že je nelze vyloučit z rozsahu pojmu správce údajů⁴⁸. Další povinností správce údajů je dle zákona⁴⁹ povinnost informovat subjekt údajů o probíhajícím zpracování a jeho specifikaci, což je však

⁴⁶ Odstavec 73 rozsudku.

⁴⁷ Odstavec 22 rozsudku.

⁴⁸ Odstavec 38 rozsudku.

⁴⁹ § 11 zákona o ochraně osobních údajů.

vzhledem k nespécifikovanému počtu neznámých subjektů údajů jen velmi těžko realizovatelné. Možným řešením by bylo patřičné oznámení na webových stránkách vyhledávače⁵⁰. Stejně problematická je v tomto případě i povinnost správce osobních údajů na žádost subjektu údajů sdělit, jaké údaje zpracovává a jakým způsobem⁵¹.

Nejjednodušším způsobem, jak může subjekt údajů zjistit, které informace o něm vyhledávač indexováním zpracovává, je zadání jeho jména a kontrola zobrazených výsledků. Aby však byla naplněna zákonná povinnost, měl by mít subjekt údajů přístup ke svým osobním údajům v podobě, která není zatížena jeho preferencemi ve vyhledávání (viz kapitola 2.2.3). Podle odborných názorů lze tuto situaci vyřešit tak, že by na internetové vyhledávače mělo být nahlíženo dle § 3 - § 6 zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, jako na poskytovatele služeb informační společnosti, kteří mají podle této právní úpravy omezenou odpovědnost za obsah, nacházející se v oblasti sféry jejich vlivu [Míšek a Harašta, 2015].

4.3 Definice práva na zapomnění

Právo na zapomnění či právo být zapomenut je právní koncept projednaný a uvedený do praxe v Evropské unii a Argentině. Vzniklo na základě přání jednotlivců „určit vývoj svých životů autonomním způsobem, aniž by byli trvale či periodicky stigmatizováni následkem konkrétní akce v minulosti.“ Existují obavy o jeho vliv na právo na svobodu projevu, jeho interakce s právem na soukromí, a také z toho, zda nastolením cenzury a pozměnění historie neutrpí kvalita internetového obsahu. [Wikipedia, 2015]

Podle vyjádření *Evropské komise* se nejedná o úplně nový koncept. Principiálně je zahrnut již v článku 12 směrnice 95/46/ES: „Osoba může požádat o vymazání osobních dat, pokud tato data již není potřeba dále uchovávat.“ V případě, že pominul legitimní důvod dotčená osobní

⁵⁰ Majitelé a provozovatelé webových stránek, které používají nástroje společnosti Google, jako je např. služba AdSense, mají nyní v souladu se směrnicí EU o ochraně osobních údajů nově povinnost informovat své uživatele, že jejich webové stránky používají k poskytování služeb, personalizaci reklam a analýze návštěvnosti soubory cookie, které jsou sdíleny se společností Google. Vzhledem ke své komplikovanosti a určité absurditě tohoto sdělení (neboť je pro účely směrnice stejně nedostačující) bývá někdy nařízení posměšně nazýváno „sušenkovým zákonem“.

⁵¹ § 12 zákona o ochraně osobních údajů.

data nadále uchovávat, je tedy jejich správce povinen odstranit je ze systému. Přesto je právo na zapomnění důležitým mezníkem v zobrazování informací na internetu, neboť významným způsobem zasahuje do činnosti vyhledávačů a jejich algoritmů.

Návrh nové směrnice EU o ochraně osobních posiluje právní jistotu práva na zapomnění a vymezuje jeho základní principy.

- a) Právní předpisy EU o ochraně osobních údajů se musí vztahovat i na vyhledávače umístěné mimo členské státy EU.
- b) Komise navrhla zvrátit důkazní břemeno: je na společnosti shromažďující údaje – nikoliv na jednotlivci – aby dokázala, že údaje nemohou být vymazány, protože jsou stále ještě relevantní.
- c) Bude vytvořen závazek pro správce dat, který je zveřejnil, aby informoval třetí stranu o skutečnosti, že jednotlivec chce data vymazat. *Evropský parlament* navíc navrhuje, aby správce byl povinen zajistit smazání těchto dat.
- d) Orgán pro ochranu osobních údajů bude oprávněn společnosti, která nerespektuje právo na zapomnění, uložit pokutu až do výše 2% jejího celosvětového ročního obrátu.
- e) Právo na zapomnění může být omezeno např. výkonem práva svobody projevu, zájmu veřejného zdraví nebo v případech, kdy jsou data uchovávána z historických, statistických či vědeckých důvodů.

Kořeny práva na zapomnění lze nalézt ve francouzském právu, které uznává „le droit à l’oubli“, do angličtiny překládané jako „right to oblivion“. Umožňuje usvědčenému zločinci, který si odpykal trest a byl rehabilitován, vznést námitku proti zveřejnění faktů jeho odsouzení a uvěznění. V USA je naopak zveřejnění něčí kriminální minulosti chráněno prvním dodatkem Ústavy. Kritici práva na zapomnění proto často poukazují na skutečnost, že přijetím práva na zapomnění dochází k rozšiřování propasti mezi evropským a americkým právem.

4.4 Vliv rozsudku v evropském měřítku

SDEU svým rozsudkem přiznal subjektu údajů právo požadovat po vyhledávači odstranění odkazů, které způsobují porušení jeho práva na ochranu soukromí a osobních údajů a které se

zobrazí po zadání jména subjektu. Tento výrok je klíčovým bodem celého rozhodnutí a směřují k němu i výroky o místní příslušnosti a právní povaze internetových vyhledávačů. Přestože je judikát průlomový ve smyslu vztahu práva na zapomnění a internetového prostředí, v navrhované novele evropského nařízení o ochraně osobních údajů je právo na zapomnění zmiňováno v podstatně širším rozsahu, než zakládá rozsudek SDEU.

SDEU zhodnotil, že zpracování údajů internetovým vyhledávačem je odlišné od zpracování, které provádí provozovatelé zdrojových internetových stránek, jež vyhledávač indexuje⁵², a může zasáhnout do práv subjektu údajů i tehdy, když je zveřejnění informací na webové stránce v souladu se zákonem, anebo dokonce ze zákona povinné. Povinností vyhledávačů se nově stává analýza, zda konkrétní odkaz, který zobrazuje při zadání jména fyzické osoby, je nebo není porušením jejího práva na ochranu soukromí a osobních údajů. Úkolem vyhledávačů je tedy vyhodnocení konkrétních žádostí o odstranění odkazů z výsledků vyhledávání a individuálně posuzovat zásah do práv uživatelů internetu⁵³.

Vyhledávače jsou povinny za tímto účelem vyhodnocovat obsah jednotlivých webových stránek a co možná nej přesněji se seznámit se skutkovým stavem dané situace. Z ekonomického hlediska může teoreticky hrozit, že bude opomíjeno právo na přístup k informacím, protože se vyhledávačům nevyplatí provádět takto složité šetření a raději každou žádost o vymazání odkazu z výsledků vyhledávání vyřídí kladně.

Společnost *Google* se však ke své nové povinnosti postavila velice zodpovědně. Z praktického hlediska vedla kauza ke zprovoznění nových systémů pro požadavky uživatelů internetu na vymazání jejich osobních údajů z výsledků vyhledávání, a to nejen u společnosti *Google*, nýbrž i u dalších jako jsou např. *Bing* nebo *Yahoo*. Online formulář *Googlu* je přístupný jednotlivcům z 28 členských zemí EU, kteří si tak mohou požádat o odstranění odkazů na konkrétní informace, které považují za „neadekvátní, irrelevantní nebo nadále nerelevantní“. *Google* vytvořil tým právních expertů, kteří posuzují pravoplatnost požadavku v každém jednotlivém případě podle různých kritérií, jako je stáří materiálu nebo veřejný zájem na zpřístupnění jeho obsahu. Dále jmenoval kontrolní skupinu, sestavenou z akademiků, právníků a technologických expertů,

⁵² Odstavec 83 rozsudku.

⁵³ Odstavec 81 rozsudku.

jejichž úkolem je řešení praktických překážek vznikajících v souvislosti s aplikací práva na zapomnění.

V případě schválení žádosti pošle *Google* zprávu webmasterovi stránek s informací, že článek byl z vyhledávače *Google* odstraněn a nebude mít nadále žádnou spojitost se jménem žadatele. Vlastní informace však stále zůstává v online prostoru a může být vyhledána vyhledávačem na základě jiného vyhledávacího dotazu. Konkrétní článek (nebo jiný materiál) tedy není „zapomenut“, avšak je o něco obtížnější ho vyhledat.

4.5 Uplatnění práva na zapomnění

Podle SDEU vyhledávač „hraje rozhodující roli v globálním šíření uvedených údajů, neboť je činí přístupnými všem uživatelům internetu provádějícím vyhledávání na základě jména dotčené osoby, včetně uživatelů internetu, kteří by jinak nenašli webovou stránku, na které byly uvedené údaje zveřejněny“⁵⁴. Má nepochybně klíčovou roli při zpřístupňování obsahu internetu. V případě osobních údajů jeho činnost významným způsobem zasahuje do soukromí uživatelů internetu, protože na internetu mohou tyto údaje být uloženy trvale. Dopad na soukromí je zde tedy mnohem závažnější vzhledem k tomu, že informace dříve v tradičních médiích postupně podléhaly zapomnění. Na druhou stranu je dnes odpovědnost za obsah informací, včetně osobních údajů, u poskytovatelů služeb v informační společnosti podstatně snížena. Tento rozpor, týkající se zejména nakládání se soukromými údaji na internetu, vyvolává složité otázky, zásadním způsobem proměňuje vztah společnosti k soukromí jednotlivce, jeho dobrého jména a pověsti a rozděluje americké a evropské pojetí práva na ochranu osobních údajů.

Stručné shrnutí hlavních zásad při uplatňování práva na zapomnění vyplývajících z rozsudku SDEU:

1. Vyhledávače jsou označeny jako správci osobních údajů.
2. Je třeba vždy hledat rovnováhu mezi základními právy a požadavky uživatelů.

⁵⁴ Odstavec 36 rozsudku.

3. Výmaz z výsledků vyhledávání má mít pouze omezený vliv na přístup k informacím.
4. Nedochází k odstranění informací z originálních zdrojů.
5. Subjekty údajů nemají povinnost kontaktovat originální webovou stránku.
6. Subjekty údajů mají nárok požádat o vymazání z výsledků vyhledávání.
7. Požadavek na výmaz z výsledků vyhledávání je limitován územním účinkem.
8. Veřejnost bude o vyjmutí konkrétních odkazů ze seznamu výsledků vyhledávání informována.
9. Editoři webových stránek budou informováni o vyjmutí konkrétních odkazů ze seznamu výsledků vyhledávání.

Jak již bylo zmíněno, aplikace práva na zapomnění neumožňuje žádat odstranění celého indexovaného obsahu ve vztahu k zadanému vyhledávacímu dotazu. Vymazání odkazu je možné požadovat pouze v případě, kdy je zadaným dotazem jméno konkrétní fyzické osoby. V současné informační společnosti bohužel dochází i k případům, kdy vinou medializace některých soudních případů jsou během trestního řízení zveřejněny takové informace, které mohou obžalovaného v budoucnu poškozovat i v případě, kdy je zproštěn obvinění. K otázce takové medializace se v minulosti vyjádřil i *Nejvyšší soud České republiky* (dále jen Nejvyšší soud) ve svém judikátu pod sp. zn. 30 Cdo 4280/2011 ze dne 3. 7. 2012⁵⁵ v rámci kompenzačního řízení podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Nejvyšší soud zde dovedl, že medializace trestního řízení může být pouhým „důsledkem zásady veřejnosti trestního řízení“ a v takovém případě „nelze přičítat státu k tíži, že princip presumpce neviny byl narušen sdělovacími prostředky, či dokonce že jimi byl narušen ve značné míře.“ Medializací kauzy tak může dojít ke značné újmě na právech obviněného či žalovaného, neboť informace, které vedly k faktické negaci presumpce neviny, jsou na internetu dostupné i po zprošťujícím rozsudku.

Pro úspěšné uplatnění nároku plynoucího z práva na zapomnění je nezbytné rozlišit několik různých situací:

1. Medializovaná kauza zatím nedospěla k pravomocnému rozhodnutí a v takovém případě převládá právo veřejnosti na informace v míře přípustné právními předpisy.

⁵⁵ Dostupný z: <http://kraken.slv.cz/30Cdo4280/2011>.

2. Medializovaná kauza dospěla k osvobozujícímu rozsudku a v tomto případě převládá právo jednotlivce, který byl zproštěn obžaloby, na ochranu soukromí.
3. Medializovaná kauza dospěla k odsuzujícímu rozsudku a v tomto případě převládá právo veřejnosti na informace v míře přípustné právními předpisy.
4. Medializovaná kauza dospěla k odsuzujícímu rozsudku, který byl ale zahrazen, a v tomto případě převládá právo jednotlivce, jehož odsuzující rozsudek byl zahrazen, na ochranu soukromí.

V případě rozsáhlé medializace je požadavek na odstranění údajů o obžalovaném, který byl zproštěn obžaloby, z výsledků vyhledávání jednoznačně zákonným prostředkem, který mu může výrazně prospět [Míšek a Harašta, 2015].

Ne vždy se však musí jednat přímo o trestný čin. Některé události či fakta ze soukromého života nemusí být vhodná např. pro uvedení do pracovního životopisu⁵⁶. Uživatelé si nyní díky právu na zapomnění mohou sami rozhodnout, které informace o nich budou zpřístupněny ve vyhledávači. Právo na vymazání z výsledků vyhledání mohou stejně dobře uplatnit např. oběti domácího násilí, jejichž jména se často objevují v novinových článcích v souvislosti s násilníky, žadatelé o azyl, nebo třeba pachatelé drobných přestupků, kteří mají ve Velké Británii podle *Zákona o rehabilitaci pachatelů* z roku 1974 (Rehabilitation of Offenders Act⁵⁷) nárok na rehabilitaci po uplynutí určité lhůty (např. 2 roky při vězení do 6 měsíců). Tato rehabilitace jim pomáhá při znovuzapojení do společnosti, nalezení zaměstnání, získání pojištění apod.

Již před tímto rozsudkem disponoval *Google* filtračním mechanismem, který umožňoval na základě žádosti nezobrazovat rodná čísla, čísla bankovních účtů, kreditních karet, obrázky podpisů apod. S možností rozsáhlejší kontroly osobních údajů na webu se však občané budou cítit bezpečněji při využívání různých digitálních služeb, v něž mají nyní velmi nízkou důvěru. Uživatelé se domnívají, že společnosti používají jejich osobní data způsobem, který nemohou kontrolovat ani ovlivnit. Např. 78% z nich se domnívá, že poskytovatelé služeb mají příliš mnoho

⁵⁶ Sergey Brin a Larry Page, zakladatelé Googlu, mají poněkud odlišný názor, jak se vyjádřili v knize *The Google Story* od Davida A. Vise: „...pokud online fotky nebo komentáře kandidátů nejsou projevem závažné charakterové vady, obecně jim je nijak nevytýkáme. Nezapomínejme, že je přijímáme kvůli jejich vášni a vášniví lidé často na internetu zanechávají extravagantní stopu. Jde o důkaz toho, že zbožňují digitální média, což je v dnešním světě důležitá vlastnost.“

⁵⁷ Dostupný z: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1974/53>.

informací o chování uživatelů a jejich preferencích. 6 z 10 obyvatel EU uvádí, že nezveřejňování osobních údajů považují za důležité téma, téměř ¾ občanů by si přály schválit sběr a zpracování svých osobních údajů a pouze 22% občanů plně důvěřuje internetovým společnostem provozujícím vyhledávače, e-mailové služby a sociální sítě [Evropská komise, 2011].⁵⁸

4.5.1 „Efekt Streisandové“

Při uplatňování práva na zapomnění je žádoucí vyvarovat se „efektu Streisandové“⁵⁹. Týká se případu z roku 2003, kdy zpěvačka a herečka *Barbra Streisandová* požadovala o vymazání fotografií své rezidence na pláži v Malibu z veřejně přístupné databáze. Jednalo se o 12 000 fotografií zachycujících erozi břehů v rámci státního projektu *California Coastal Records Project*. Streisandová tehdy neúspěšně zažalovala fotografa těchto snímků a celá kauza měla za následek, že si fotografii jejího sídla stáhlo 420 000 uživatelů internetu – dosáhla tedy naprosto opačného výsledku.

Samotná kauza *Costeja versus Google Spain* skončila sice vítězstvím dotčeného, avšak za cenu silného „efektu Streisandové“. Jméno p. Costeji totiž bude už navždy spojeno nejen s rozhodnutím SDEU ve věci odstranění jeho osobních údajů z výsledků vyhledávání vyhledávače *Google*, ale především s jeho dluhy na platbách na sociálním zabezpečení.

V takových případech, tedy když například internetový magazín napíše nový článek o tom, že vyhledávač *Google* vyřadil z výsledků vyhledávání odkaz na článek původní, může nastat situace, kdy z původního jednoho linku odkazujícího na konkrétní jméno vznikne několik nových. Žádost o odstranění osobních údajů se tak stane kontraproduktivní. Ve Velké Británii řeší tuto situaci tamější Úřad pro ochranu osobních údajů (*Information Commissioner's Office*)

⁵⁸ Zdroj: Attitudes on Data Protection and Electronic Identity in the European Union : Report. Dostupný z: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_359_340_en.htm#359.

⁵⁹ Jde o paradoxní situaci, kdy pokus o skrytí či odebrání nějaké informace vede naopak k jejímu mnohem většímu rozšíření, obvykle pomocí Internetu. Viz např. článek „The perils of the Streisand effect“, dostupný z: <http://www.bbc.com/news/magazine-28562156>.

tím, že nařídí *Googlu* z výsledků vyhledávání jména určitého člověka smazat všechny odkazy na články, pojednávající o tom, že *Google* už dříve smazal odkazy na články původní⁶⁰.

4.6 Omezení práva na zapomnění

Právo na zapomnění je součástí ochrany osobních údajů, není však absolutní. Je třeba ho vyvážit právem na svobodu projevu a právem na informace. To je důvod, proč rozsudek právo na zapomnění omezuje, a vždy zvažuje, zda neexistuje veřejný zájem na zveřejnění kompletních odkazů na určitý online obsah. Podle SDEU může být právo na zapomnění uplatněno tam, kde jsou informace nepřesné, nedostatečné, irelevantní či nadbytečné pro zpracování dat. To znamená, že společnost provozující vyhledávač musí hodnotit zvlášť případ od případu. Hodnocení vždy musí posoudit zájem osoby podávající žádost a veřejné právo na informace. Rozhodnutí rozhodně nenabádá k plošnému odstraňování výsledků vyhledávání z webu jen proto, že jsou pro uživatele nevyhovující.

Podle názoru Petera Fleischera⁶¹, ředitele sekce ochrany soukromí uživatelů *Googlu*, bude zapotřebí hlubší veřejná debata o tom, jaká omezení by měla být v souvislosti s právem na zapomnění přijata, a především jaký vliv by toto právo mělo mít na hostingové platformy a vyhledávače. Vyvážená a přiměřená aplikace práva na zapomnění by podle něj měla být založena na těchto principech:

1. Uživatelé internetu by měli mít právo na přístup, opravu, odstranění nebo přesunutí dat, která sami publikovali online.
2. Uživatelé by neměli mít automatické právo na smazání obsahu, která o nich zveřejnili ostatní, protože právo na soukromí nemůže převážit nad svobodou projevu.
3. Zprostředkovatelé webových služeb hostují nebo prohledávají obsah webových stránek, ale nevytvářejí ho ani nezkoumají, a proto by neměli být využíváni jako nástroje cenzury na webu [Fleischer, 2012].

⁶⁰ Viz článek dostupný z: <http://www.lupa.cz/clanky/pravo-na-zapomneni-google-ma-smazat-i-odkazy-na-clanky-o-smazani-odkazu>.

⁶¹ Dostupný z: <http://peterfleischer.blogspot.cz/2012/01/right-to-be-forgotten-or-how-to-edit.html>.

4.7 Kritika práva na zapomnění

Nové ustanovení práva na zapomnění rovněž zahájilo debatu po celé Evropě o tom, zda a do jaké míry by mohl či měl být internet regulován. Odpůrci práva na zapomnění se obávají toho, že požadavky o odstraňování odkazů z internetových vyhledávačů zapříčiní nastolení cenzury internetu. Své kritiky má i fakt, že komerční společnosti provozující vyhledávače musí nyní zaujímat roli soudců v klíčových otázkách rovnováhy základních práv člověka. Celá soudní přepka představuje především konflikt mezi společenskými hodnotami, právem na informace a právem na soukromí.

Zavedením práva na zapomnění také dochází k prohloubení propasti mezi americkým a evropským právem, kde již historicky panuje odlišné společenské klima týkající se otázek základních práv: zatímco v USA je větší váha přikládána právu na svobodu projevu zakotvenému i v prvním dodatku Ústavy, v Evropě v tomto ohledu vítězí právo na soukromí. Nalezení rovnováhy mezi těmito právy proto spadá daleko za právní sféru, spíše je třeba při jejím hledání zapotřebí vycházet z kulturních a společenských kořenů.

4.7.1 Právo na zapomnění versus svoboda projevu

SDEU ve svém rozsudku nepozvedl právo na zapomnění nad ostatní práva, jako je např. svoboda projevu nebo svoboda sdělovacích prostředků. Naopak, jasně stanovil, že právo na smazání osobních údajů není absolutní, má jasně definované meze a může být aplikováno pouze tehdy, když uložení osobních údajů již není nezbytné nebo se stalo irrelevantní z hlediska původního účelu, pro který byla data shromážděna či zpracována. Odstranění irrelevantních a zastaralých odkazů navíc není rovno smazání obsahu. Je třeba dosáhnout spravedlivé rovnováhy mezi oprávněným zájmem uživatelů internetu a základními právy člověka. Tato rovnováha může záviset na povaze dotčených informací, jejich citlivosti pro soukromý život osoby a veřejného práva na tyto informace. Právo na zapomnění rozhodně nemá činit významné osoby méně významné či krýt pachatele trestných činů.

Samotná kauza *Costeja versus Google Spain* poskytuje v bodě 88 rozsudku tento příklad: Soud sice nařídil společnosti *Google* smazat přístup k informacím dnes již považovaných španělským

občanem za irelevantní, ale nenařídil, aby byl obsah novin změněn v zájmu ochrany osobních údajů. Údaje o panu Costejovi jsou tak stále dohledatelné, avšak již ne všudypřítomné. Navrhovaná novelizace směrnice EU o ochraně osobních údajů přesně tímto způsobem posiluje možnost jedince spravovat své osobní údaje, ale zároveň výslovně chrání svobodu projevu a sdělovacích prostředků.

Přesto je právo na zapomnění podrobováno kritice zejména ve vztahu k omezování svobody projevu. *Wikimedia Foundation*, provozovatel online encyklopedie *Wikipedia*, vydala zprávu *Transparency Report*⁶² a na tiskové konferenci odsoudila odstraňování odkazů z vyhledávání, které považuje za nebezpečné pro lidskou společnost i pro svoji vlastní činnost. Zakladatel *Wikipedie* Jimmy Wales považuje právo na zapomnění za „hluboce nemorální“ a doslova prohlásil: „Historie je právem člověka a jednou z nejhorších věcí, které osoba může učinit, je pokusit se jinou umlčet.“⁶³

Rovněž Peter Fleischer připouští, že právo na zapomnění ohrožuje svobodu projevu, a sice na třech různých úrovních⁶⁴:

- a. První, nejméně kontroverzní skupina zahrnuje případy, kdy např. uživatel zveřejnil svoji fotografii na *Facebooku* a posléze ji zase smazal. Zde může právo na zapomnění vyvíjet potřebný tlak na společnost *Facebook*, aby fotografie smazané uživateli nearchivovala, ale zajistila ochranu jejich soukromí tím, že je navždy odstraní.
- b. Do druhé kategorie spadají případy, kdy uživatel zveřejní fotografii, některý z jeho přátel na *Facebooku* ji bude sdílet na svém profilu, a posléze se bude autor fotografie domáhat jejího odstranění z obou profilů. Pokud přítel autora fotografie její smazání ze svého profilu odmítne, má k tomu být donucen? Podle navrhované směrnice EU o ochraně osobních údajů zcela jednoznačně ano, pokud tím nebude ohrožena svoboda projevu. Jinými slovy pokud fotografie nebyla použita s novinářským, literárním či uměleckým záměrem. Zde by pravděpodobně *Facebook* musel před příslušným kontrolním

⁶² Dostupná z: <https://transparency.wikimedia.org/>.

⁶³ Viz článek The Telegraph dostupný z: <http://www.telegraph.co.uk/technology/wikipedia/11015901/EU-ruling-on-link-removal-deeply-immoral-says-Wikipedia-founder.html>.

⁶⁴ Celý příspěvek dostupný zde: <http://peterfleischer.blogspot.cz/2011/03/foggy-thinking-about-right-to-oblivion.html>.

orgánem dokázat, že ona fotografie na profilu přítele byla sdílena za účelem objektivní žurnalistiky, jinak se při jejím neodstranění vystavuje hrozbě pokuty ve výši až 1 000 000 € nebo 2% svého celosvětového ročního příjmu.

- c. Nejzávažnější obavy o svobodu projevu pochopitelně vyvolává třetí kategorie žádostí o odstranění dat, kdy uživatel požádá o odstranění fotografie, příspěvku apod., který o něm zveřejnil jiný uživatel. Americký nejvyšší soud stanovil, že nelze přijmout zákon omezující média v šíření pravdivých informací, které byly získány legálně. V tomto případě se může jednat třeba o jména obětí domácího násilí či znásilnění.

Nová evropská směrnice se k této problematice staví zcela opačně: výmaz pravdivých informací o své osobě zveřejněné ostatními může uživatel požadovat stejně jako výmaz fotografie, kterou zveřejnil on sám a někdo další ji zkopíroval. Oba případy se vztahují k definici osobních dat jako veškerým informacím týkajícím se konkrétní osoby bez ohledu na jejich zdroj. Potom hrozí, že se např. z vyhledávače *Google* stane místo neutrální platformy nástroj cenzury EU. [Fleischer, 2011]

4.7.2 Riziko cenzury internetu

Zájmová skupina zaměřená na obranu svobody projevu, ochranu soukromí a osobních údajů před zásahy státu, *Big Brother Watch* z Velké Británie, o právu na zapomnění prohlásila, že EU „přijala model, který povede k většímu dohledu a riziku cenzury.“⁶⁵ Její kritika se zaměřuje na právní nedostatky nové evropské normy z hlediska neschopnosti spravedlivě vyvážit práva a definovat územní dosah soudního rozhodnutí, a také z hlediska důsledků, které toto rozhodnutí bude mít na uživatele a internetové společnosti.

Jestliže si evropští uživatelé internetu mohou požádat o vymazání odkazů na informace na webu, které nejsou v rozporu se zákonem, ale právě naopak, jedná se o naprosto legální obsah, pouze tehdejšími aktéry poněkud nepohodlný, jde zcela jistě o cenzuru. Události popisované v článcích internetových periodik se také vždy netýkají pouze jediné osoby a může nastat situace, kdy se jeden z účastníků dávné události dožaduje práva na zapomnění, zatímco ostatní

⁶⁵ Prohlášení dostupné z: <https://www.bigbrotherwatch.org.uk/2014/05/ecj-ruling-provide-right-forgotten>.

nikoliv. Nebo si dokonce přejí, aby informace o této události zůstala v paměti internetu zachována.

Rovněž podle stanoviska generálního advokáta SDEU Niila Jääskinena z 25. června 2013⁶⁶ „samotná subjektivní preference nepředstavuje legitimní důvody ve smyslu čl. 14 písm. a) směrnice“ pro vymazání takových osobních údajů z výsledků vyhledávání, které jsou v rozporu se zájmem dotčené osoby. Pokud by tak bylo učiněno, poskytovatelé služeb internetového vyhledávače by se „museli vzdát své funkce zprostředkovatele mezi uživatelem a vydavatelem (majitelem zdrojové stránky), a museli by převzít odpovědnost za obsah zdrojové internetové stránky v případě potřeby tento obsah cenzurovat tím, že zamezí nebo omezí přístup k němu.“ [Jääskinen, 2013]

⁶⁶ Dostupné z: <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2013-06/cp130077en.pdf>.

5. Vlastní zkušenost se žádostí o vymazání informací z výsledků vyhledávání – případová studie

V praktické části diplomové práce je podrobně popsána případová studie týkající se empirické zkušenosti autorky se žádostí o vymazání informací z výsledků vyhledávání ve vyhledávači *Google*. Je zde využito metod kvalitativního výzkumu, konkrétně detailního studia jednoho případu, díky kterému bylo možné provedení kvalifikovanější analýzy získaných dat a bylo tak dosaženo hlubšího porozumění zkoumané skutečnosti.

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak celý proces žádosti za účelem uplatnění práva na zapomnění u společnosti *Google* probíhá, a za jakých podmínek je dosažení vymazání údajů (v tomto případě fotografie) z výsledků vyhledávání vyhledávače *Google* možné. Přestože žádost byla týmem *Google* nakonec zamítnuta, výzkum přinesl cenné poznatky týkající se institutu práva na zapomnění a umožnil její srovnání s příklady uveřejněnými společnostmi *Google*⁶⁷ a přijetí dílčího závěru.

5.1 Popis případové studie

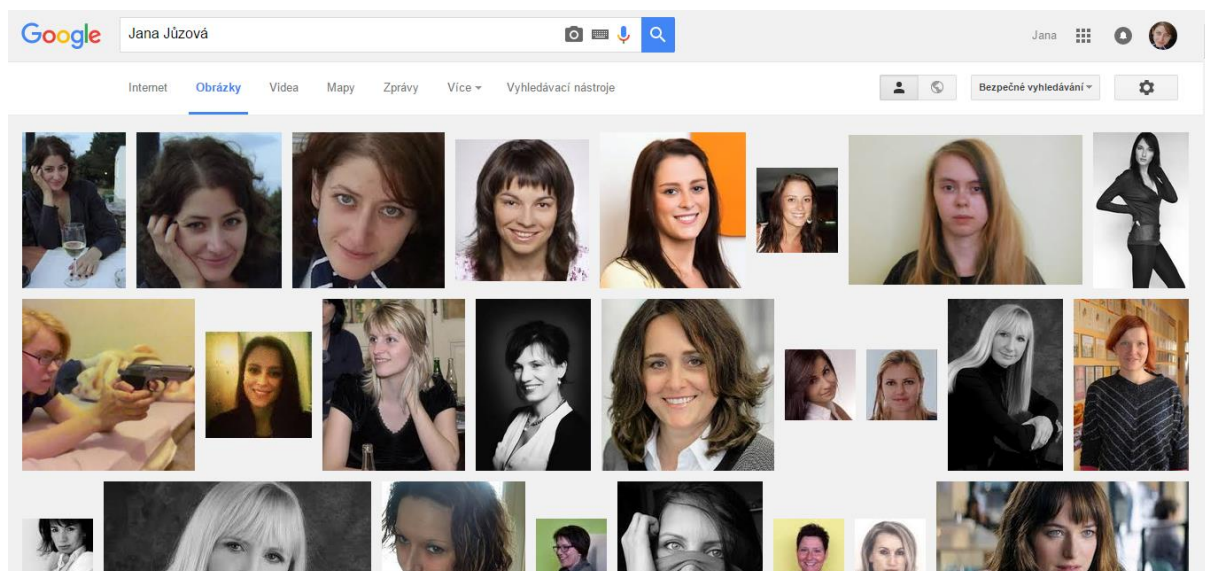
Pro účely výzkumu byla zvolena stará fotografie autorky diplomové práce, která ji zobrazuje se sklenicí vína, a tudíž by jí – jak již bylo nastíněno v kapitole 4.5 - mohla teoreticky v budoucnu způsobit určité obtíže například při hledání zaměstnání. Mohlo by se tak stát v případě, že by se potenciální zaměstnavatel (nebo zástupce zaměstnavatele – personalista, manažer lidských zdrojů apod.) rozhodl o autorce zjišťovat dodatečné informace na internetu a zejména na sociálních sítích.

Při zadání jména autorky diplomové práce, tedy „Jana Jůzová“, do vyhledávače *Vyhledávání obrázků Google* se na prvním místě (viz obr. 1) zobrazí fotografie znázorněná na obr. 2⁶⁸. Pro

⁶⁷ Dostupné z: <https://www.google.com/transparencyreport/removals/europeprivacy>.

⁶⁸ Dostupné z: https://www.google.com/search?hl=cs&site=imghp&tbn=isch&source=hp&biw=1366&bih=643&q=Jana+J%C5%AFzov%C3%A1&oq=Jana+J%C5%AFzov%C3%A1&gs_l=img.3..0i30.3282.4810.0.5572.11.6.0.5.5.0.171.609.1j4.5.0...0...1ac.1.64.img..1.10.646.cJtlkyUTfk4.

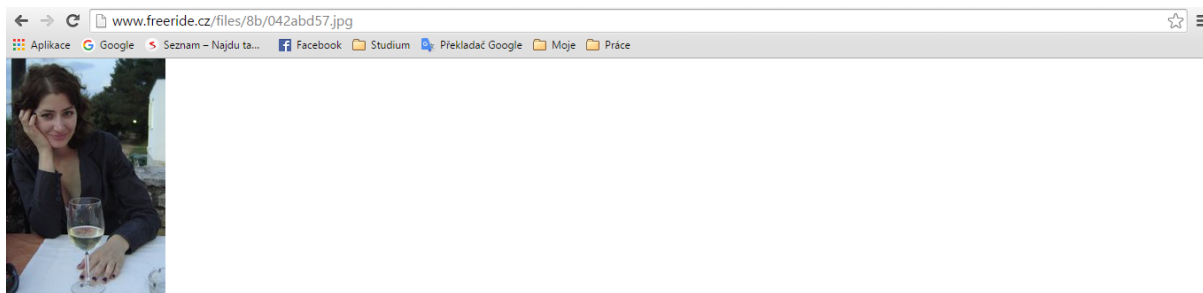
maximální objektivitu nalezených výsledků byl tento průzkum proveden na více počítačích, a to i na těch, které autorka běžně nepoužívá, nepřihlašuje se na nich do svého účtu na *Google* a výsledky vyhledávání by na nich tudíž neměly být zkresleny personalizací (viz kapitola 2.2.3).

Obr. 1 – Výsledky vyhledávání v Obrázky Google na dotaz „Jana Jůzová“ (stav k 11. 10. 2015)

Tuto fotografii používala autorka diplomové práce jako profilový obrázek ve svých účtech na sociálních sítích. Protože je však fotografie několik let stará, postupně ji nahradila novější verzí, zejména na *Facebooku*. Podle posledního průzkumu⁶⁹ však fotografie zůstala zachována v profilu ve webovém magazínu *Freeride*, přestože se zde autorka přihlašuje funkcí *Connect with Facebook* a měla by se tu tudíž zobrazit aktualizovaná fotografie. Protože neexistuje žádný objektivní důvod tuto fotografii nadále zařazovat do výsledků vyhledávání, bylo dne 2. 9. 2015 pomocí níže uvedeného webového formuláře požádáno o její odstranění z těchto výsledků.

⁶⁹ K datu 1. 9. 2015 (pozn. aut.).

Obr. 2 – Fotografie v profilu na webových stránkách Freeride (stav k 1. 9. 2015)

5.2 Webový formulář Google

Odstranění soukromých informací z výsledků vyhledávání ve vyhledávači *Google* lze požadovat speciálním formulářem, který společnost *Google* za tímto účelem vytvořila, a který je dostupný zde: https://support.google.com/legal/contact/lr_eudpa?product=websearch. Na stejné webové stránce je umístěno i prohlášení společnosti k právu na zapomnění:

„Podle nedávného rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (C-131/12, 13. května 2014) mohou někteří uživatelé požádat vyhledávače o odstranění konkrétních výsledků vyhledávání, které zahrnutí jejich jméno, a to v případě, že zájmy sledované v těchto výsledcích budou převáženy právem příslušné osoby na ochranu soukromí.

Pokud tuto žádost podáte, pokusíme se vyvážit právo jednotlivce na ochranu osobních údajů s právem veřejnosti na získávání a šíření informací. Při vyhodnocování Vaší žádosti budeme zjišťovat, zda výsledky obsahují zastaralé informace o Vaší osobě a zda je zveřejnění těchto informací ve veřejném zájmu. Můžeme například zamítnout odstranění informací o finančních podvodech, profesním pochybení, odsouzení za trestný čin nebo veřejném působení úředních osob.“ [Google, 2015]

5.3 Podrobný popis vyplnění formuláře

V prvním kroku je nutné vybrat zemi, jejíž zákony se na konkrétní žádost vztahují. Dále se zadává jméno žadatele o vymazání informací z výsledků vyhledávání. Žádost lze podat i prostřednictvím třetí osoby. Je tedy možné si za tímto účelem najmout právníka nebo vyplnit žádost za nezletilou osobu. Rovněž je nutné uvést kontaktní e-mailovou adresu.

Poté je zapotřebí uvést výsledky vyhledávání, které se ve vyhledávači zobrazí po zadání konkrétního jména – v našem případě „Jana Jůzová“. Vždy se uvede přesná adresa URL výsledku vyhledávání a vysvětlení, proč je jeho zahrnutí do výsledků irelevantní, zastaralé nebo jiným způsobem nevhodné.

U každého obrázku, který chceme z vyhledávání obrázků nechat odstranit, musíme navíc uvést použitý vyhledávací dotaz, adresu URL webové stránky, na které se nachází (je-li k dispozici), a přesnou adresu URL obrázku. Je třeba mít na paměti, že správná adresa URL nesmí začínat řetězcem `t#.gstatic.com.`, `encrypted-tbn#.gstatic.com` ani `data:image/jpeg.`

Pokud chceme celý proces urychlit, je vhodné zaslat *Googlu* rovněž adresu URL vstupní stránky. Tedy takovou, která se zobrazí v adresním řádku prohlížeče po kliknutí na obrázek ve výsledcích vyhledávání. Adresa URL bude začínat řetězcem <http://www.google.com/imgres?imgurl=>.

Rovněž je nutné přiložit čitelnou kopii dokumentu prokazující totožnost žadatele o vymazání výsledků. U tohoto dokladu, v našem případě občanského průkazu, je možné zakrýt identifikační údaje, které se žádostí bezprostředně nesouvisí, např. datum narození. Pokud žádáme o vymazání fotografie, na které se nachází žadatel, je pochopitelně nezbytné, abychom na něm nezakrývali identifikační fotografii.

Následuje prohlášení, že informace v žádosti byly uvedeny přesně, a to osobou, které se uvedené webové stránky týkají, nebo která má od dotčené osoby oprávnění k odeslání této žádosti. Toto prohlášení je stvrzeno podpisem a datem podání žádosti. Po kliknutí na tlačítko „Odeslat“ obdrží žadatel od společnosti *Google* potvrzující e-mail, který zaručuje, že žádost byla podána správně a tým *Google* se jí bude zabývat v nejbližším možném termínu.

Přesné znění celé žádosti adresované společnosti *Google* včetně fotodokumentace je připojeno v Příloze 1 této diplomové práce.

5.3.1 Příklad nalezení adresy URL obrázku

Ukázkový dotaz ve Vyhledávání obrázků: „květiny“

Postup nalezení adresy URL webové stránky:

1. Klikněte na obrázek, který jste našli ve výsledcích vyhledávání obrázků.
2. Kliknutím na možnost „Webové stránky pro tento obrázek“ přejděte přímo na webové stránky, které obrázek hostují, nebo na něj odkazují.
3. Klikněte na adresu URL, která je zobrazena v adresním řádku prohlížeče
4. Klikněte pravým tlačítkem myši a vyberte možnost „Kopírovat“.
5. Klikněte pravým tlačítkem myši do zprávy, kterou chcete *Googlu* odeslat, a výběrem možnosti „Vložit“ vložte adresu URL do dokumentu. Příklad adresy URL webové stránky:
http://www.missouriplants.com/Yellowopp/Helianthus_divaricatus_page.html.

Postup nalezení přesné adresy URL obrázku:

1. Klikněte na obrázek, který jste našli ve výsledcích vyhledávání obrázků.
2. Klikněte na možnost „Plná velikost“, kterou naleznete ve sloupci vpravo.
3. Klikněte na adresu URL, která je zobrazena v adresním řádku prohlížeče.
4. Klikněte pravým tlačítkem myši a vyberte možnost „Kopírovat“.
5. Klikněte pravým tlačítkem myši do zprávy, kterou chcete odeslat *Googlu*, a výběrem možnosti „Vložit“ vložte adresu URL do dokumentu. Příklad adresy URL obrázku:
http://www.missouriplants.com/Yellowopp/Helianthus_divaricatus_flowers.jpg.

5.4 Odpověď společnosti Google

E-mailovou odpověď na žádost uvedenou v kapitole 5.3 zaslala společnost *Google* ihned následující den, tedy 3. 9. 2015, a sice se zamítavým stanoviskem. Ve svém závěru zdůraznila zejména skutečnost, že podle jejího názoru autorka umístila zmiňovaný obsah záměrně do veřejné sféry, a z toho důvodu se společnost *Google* rozhodla nepřijmout žádná opatření ohledně adres URL uvedených v žádosti o vymazání z výsledků vyhledávání.

Dále uvedla, že v případě nespokojenosti s rozhodnutím *Googlu* má autorka fotografie právo obrátit se na místně příslušný *Úřad pro ochranu osobních údajů* a předat mu kopii své žádosti o výmaz s referenčním číslem 6-2847000008451.

Sporný obsah webu, nebo také předmět žádosti o vymazání z výsledků vyhledávání, je rovněž možné zaslat správci stránek, který má možnost odstranit tento obsah z webu nebo ho zablokovat pro vyhledávače. Pokud se zastaralý obsah webu stále zobrazuje ve výsledcích vyhledávání *Googlu*, lze požádat *Google* o aktualizaci nebo odstranění stránky pomocí online formuláře na webové stránce <http://www.google.com/webmasters/tools/removals>.

5.5 Statistika úspěšnosti žádostí o odstranění z výsledků vyhledávání

Společnost *Google* uvádí na svých webových stránkách⁷⁰ statistiku výsledků žádostí o vymazání, v níž uvádí, že od 29. 5. 2014, kdy bylo oficiální zpracování žádostí zahájeno, do 2. 12. 2015 přijala celkem 351 867 žádostí. Celkový počet webových adres, které společnost *Google* k tomuto datu vyhodnotila z hlediska odstranění, byl 1 245 422. Podíl úspěšných žádostí, tedy odstraněných webových adres, činí 42,1%, což představuje 445 672 žádostí. 57,9% (613 496 žádostí) z nich pak bylo neúspěšných.

Mezi nejvíce zasažené webové stránky, u jejichž odkazů uživatelé nejčastěji podávají žádost na vymazání z výsledků vyhledávání, a které dohromady tvoří přibližně 9% všech žádostí, patří:

Facebook.com, Profileengine.com, Groups.google.com, Youtube.com, Badoo.com, Plus.google.com, Annuaire.118712.fr, Twitter.com, Wherewent.com, 192.com.

Vzhledem k údajům prezentovaným v této diplomové práci není velkým překvapením, že největší podíl žádostí o vymazání osobních údajů z výsledků vyhledávání vyhledávače *Google* představují informace ze sociálních sítí, jako je *Facebook*, *Youtube*, *Twitter* apod. Ostatně i internetový magazín *Freeride*, z něhož pochází fotografie použitá v této případové studii, má výrazně komunitní charakter. Uživatel si na těchto webových stránkách může zřídit svůj účet,

⁷⁰ Dostupné z: <https://www.google.com/transparencyreport/removals/europeprivacy>.

publikovat zde osobní informace, fotografie a videa, účastnit se soutěží, diskuzí s ostatními členy apod.

Příklady úspěšných žádostí⁷¹:

- Byl odstraněn novinový článek o zločinu spáchaném nezletilou osobou (Velká Británie). Příslušné noviny o tomto kroku publikovaly zprávu. *Úřad pro ochranu osobních údajů Velké Británie, Information Commissioner's Office*, přikázal *Googlu* odstranit z výsledků vyhledávání také tento druhý článek, protože obsahoval jméno dotyčné osoby. Ze seznamu výsledků vyhledávání byl tedy odstraněn i odkaz na stránku, který se objevoval po zadání jména této osoby.
- Belgický občan, který byl v posledních pěti letech odsouzen za závažný trestný čin, ale jehož odsouzení bylo poté zrušeno v odvolacím řízení, požádal o odstranění článku o tomto incidentu. Ze seznamu výsledků vyhledávání byl proto odstraněn odkaz na stránku, který se objevoval po zadání jména této osoby.
- Lotyšský politický aktivista, který byl pobodán na protestní akci, požádal o odstranění článku o tomto incidentu. Ze seznamu výsledků vyhledávání byl odstraněn odkaz na stránku, který se objevoval po zadání jména oběti.
- Oběť znásilnění ze Spolkové republiky Německo zaslala žádost o odstranění odkazu na zpravodajský článek o tomto zločinu. Ze seznamu výsledků vyhledávání byl odstraněn odkaz na stránku, který se objevoval po zadání jména této osoby.
- Britský občan požádal o odstranění odkazu na zpravodajský článek s přehledem rozhodnutí místního magistrátu, který zahrnoval odsuzující rozsudek vůči tomuto člověku. Podle zákona Spojeného království o rehabilitaci pachatelů již bylo toto odsouzení zahlazeno. Ze seznamu výsledků vyhledávání byl proto odstraněn odkaz na stránku, který se objevoval po zadání jeho jména.

⁷¹ Dostupné z: <https://www.google.com/transparencyreport/removals/europeprivacy>.

Příklady neúspěšných žádostí⁷²:

- Vysoce postavený maďarský veřejný činitel požádal o odstranění článků z nedávné doby, které se zabývaly několik desetiletí starým odsouzením za trestnou činnost. Příslušné články z výsledků vyhledávání odstraněny nebyly.
- Francouzský kněz souzený za držení dětské pornografie požádal o odstranění článků, které informovaly o jeho odsouzení a vyloučení z církve. Příslušné stránky z výsledků vyhledávání odstraněny nebyly.
- Britský mediální odborník požádal o odstranění čtyř odkazů na články pojednávající o ztrapňujícím obsahu, který sám zveřejnil na internetu. Příslušné stránky z výsledků vyhledávání odstraněny nebyly.

5.6 Závěr k případové studii

Jak již bylo uvedeno v kapitole 4.2, subjekt údajů, kterým je v tomto případě uživatel internetového vyhledávače, může velice snadno zjistit, jaké osobní údaje o něm vyhledávač (zde považovaný za správce údajů) zpracovává, a to tak, že zadá své jméno a příjmení jako vyhledávací dotaz. Tak bylo učiněno i v úvodu této případové studie, jak popisuje kapitola 5.1. Na vyhledávací dotaz „Jana Jůzová“ byl nalezen starý avatar⁷³ ze sociální sítě *Facebook* převzatý internetovým magazínem *Freeride*. Z důvodů uvedených v kapitole 5.1 pak byl *Google* požádán o vymazání fotografie z výsledků vyhledávání na speciálním formuláři, který společnost zřídila v souladu se zněním rozsudku SDEU ve věci *Costeja versus Google Spain*.

Jak uvedl ve svém stanovisku generální advokát N. Jääskinen, v souvislosti s uveřejněním osobních údajů na internetu mohou vzniknout tři druhy situací:

1. Zveřejnění osobních údajů na zdrojové webové stránce.
2. Poskytnutí výsledků vyhledávání internetovým vyhledávačem, které uživatele nasměrují na tuto zdrojovou stránku.

⁷² Dostupné tamtéž.

⁷³ Avatar je vizuální reprezentace uživatele ve virtuální realitě.

3. Poskytnutí osobních údajů o uživateli (např. jeho IP adresa) poskytovateli služeb internetového vyhledávače po provedení vyhledávání za použití internetového vyhledávače [Jääskinen, 2013].

Žádost o výmaz uvedená v této případové studii dle názoru žadatelky odpovídala druhé situaci, stejně jako tomu bylo v případě soudního sporu *Costeja versus Google Spain*. Subjekt údajů (neboli autorka diplomové práce) má za to, že uvedená fotografie jako osobní informace by při zadání jeho jména a příjmení nadále neměla být zobrazována mezi výsledky vyhledávání předkládanými internetovým vyhledávačem provozovaným společností *Google* z důvodu zastarání této fotografie.

Za zpracování osobních údajů je přitom dle směrnice 95/46/ES považován i úkon spočívající v uvedení osobních údajů na internetové stránce. Kromě toho uvedení informací na internetové stránce představuje rovněž uložení této stránky na server a další nezbytné (automatizované) úkony za účelem zpřístupnění této stránky uživatelům internetu. Proto lze v souladu s citovanou směrnicí považovat takové úkony za „zcela nebo částečně automatizované zpracování osobních údajů“⁷⁴.

Zároveň je však za zpracovatele zodpovědného za zveřejnění osobních údajů na zdrojové internetové stránce považován ten, kdo zde umístí obsah zahrnující osobní údaje⁷⁵. Takovým zpracovatelem určil v tomto případě tým expertů *Google* ustanovený v souladu s rozsudkem SDEU přímo žadatelku o vymazání fotografie z výsledků vyhledávání, neboť se domnívá, že žadatelka sama umístila tuto fotografii do veřejného internetového prostoru. Jestliže tomu tak není, je možné se obrátit na místně příslušný *Úřad pro ochranu osobních údajů*. Jako alternativní řešení se nabízí jednoduše výměna fotografie na zdrojové webové stránce <http://www.freeride.cz/uzivatel/jana-juzova/kamaradi>.

Druhé navrhované řešení zvolila i žadatelka v této případové studii, přesto nedošlo k žádným změnám ve výsledcích vyhledávání *Google*. Na prvním místě se tu stále objevuje inkriminovaná fotografie⁷⁶. Konečně třetím řešením uvedené situace (jak ostatně *Google* ve své odpovědi také

⁷⁴ Čl. 3 odst. 1 směrnice.

⁷⁵ Také z § 4, písm. e), věty druhé zákona 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů vyplývá, že zveřejňování osobních údajů lze chápat jako jejich zpracování.

⁷⁶ Stav k 5. 12. 2015.

doporučuje) by bylo požádat vydavatele zdrojových webových stránek (tedy magazín *Freeride*) o použití vylučovacích kódů, čímž rovněž zamezí uložení fotografie do indexu vyhledávačů a tím i její zobrazení ve výsledcích vyhledávání těchto vyhledávačů. V krajním případě může vydavatel stránku z hostitelského serveru dokonce i vymazat, znovu ji zveřejnit bez sporných osobních údajů a poté požadovat aktualizaci stránky ve vyrovnávací paměti vyhledávačů.

Z případové studie tedy jasně vyplývá, že v souladu s rozsudkem SDEU i směrnicí 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, která je v České republice provedena zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, společnost *Google* nevyhoví žádosti o vymazání osobních údajů z výsledků vyhledávání svého internetového vyhledávače v případě, že takový obsah uživatel sám v internetovém prostoru zveřejnil.

6. Závěr

V článku bostonských právníků Samuela D. Warrena a Louise D. Brandeise s názvem *Právo na soukromí* si autoři již v roce 1890 stěžovali na skutečnost, že „nedávné vynálezy a obchodní metody“, jako jsou například „fotografické momentky a tiskový průmysl, vstoupily do nedotknutelného prostoru soukromého a domácího života“. Upozornili zde rovněž na „další krok, který musí být podniknut směrem k ochraně osobností“ [Warren a Brandeis, 1890].

V současné informační společnosti nabývá deklarovaná ochrana osobních údajů a soukromí uživatelů informačních služeb stále většího významu. Texty a veškeré audiovizuální materiály obsahující osobní údaje jsou totiž ve své digitální podobě dostupné celosvětově a trvale. V důsledku toho je třeba přijmout opatření vyvažující základní práva, jako je svoboda projevu, právo na informace nebo svoboda podnikání na jedné straně a ochrana osobních údajů a soukromí fyzických osob na straně druhé [Jääskinen, 2013].

V dnešní době zřejmě nikdo nepochybuje o tom, že se internetové vyhledávací nástroje staly nepostradatelnými při zobrazování informací zveřejněných na internetu. Připomínají tak uživatelům polozapomenuté události a někdy mohou dokonce vyvolávat vzpomínky nežádoucí. Moc, kterou mají vyhledávače při odkrývání informací, postavila naši společnost před nová dilemata týkající se povinností správců dat, např. před otázkou, zda mají vyhledávače právo zveřejňovat potenciálně citlivá témata vztahující se k našim životům, zda by vyhledávače měly jednat jako nestranné informační databáze bez filtrování nepříjemných či irelevantních informací, stejně jako tak činí tradiční knihovny, anebo zda dokonce máme právo požadovat po vyhledávačích, aby se konkrétní informace nezobrazovaly v jejich výsledcích vyhledávání.

Soudní pře *Costeja versus Google Spain* znovu nastolila otázky hranic mezi právem na soukromí a svobodným přístupem k informacím v digitální éře. Obě práva jsou pevně zakotvena v primárním právu EU skrze *Listinu základních práv* a v *Evropské úmluvě o ochraně lidských práv*. Žádné z těchto práv však není absolutní a vždy je třeba nastolit rovnováhu mezi přístupem k informacím a ochranou soukromí. Nejedná se přitom v žádném případě o nový střet zájmů. Ten existuje již po staletí a byl utvářen historickými, kulturními a sociálními faktory. Technologický vývoj posledních dvaceti let však vyvolal novou diskuzi o vztazích mezi těmito základními právy.

Rozsudkem SDEU ze dne 13. května 2014 ve výše uvedeném soudním sporu bylo ustanoveno právo na zapomnění a také zde byla prezentována myšlenka, že osobní údaje nemají být uloženy v databázích na dobu neurčitou. Koncept práva na zapomnění v prostředí internetu vznikl na základě požadavků jednotlivců na život bez digitální stigmatizace jako důsledku určité události v minulosti. V rozsudku bylo jednoznačně stanoveno, že provozovatelé internetových vyhledávačů jsou zodpovědní za proces zpracování takových osobních údajů uživatelů internetu, které byly na webových stránkách publikovány třetími osobami. Takové ustanovení znamená nepochybně významný milník v chápání ochrany osobních údajů nejen na evropské, ale i celosvětové úrovni.

Právní termín právo na zapomnění byl vytvořen poměrně nedávno, má však své intelektuální kořeny ve francouzském právu, tzv. *droit à l'oubli*, které může být implementováno v různých formách: buď v podobě úplného vymazání údajů o předchozí kriminální aktivitě žadatele, nebo jako právo na vyjmutí těchto údajů z webu. SDEU svým rozsudkem jednoznačně upřednostnil druhý přístup a stanovil, že každý občan EU má právo požádat *Google* o odstranění odkazů na informace o své osobě, které jsou „neadekvátní, irelevantní nebo nadále nerelevantní, anebo nadměrné“. Dříve byly podobné žádosti o odstranění omezeny podstatně úžeji, a to například na pirátský obsah nebo jiné nelegální informace. Rozsudek tak jednoznačně rozšířil možnosti jednotlivce, jak získat kontrolu nad svými osobními údaji zveřejňovanými online.

Rozsudek rovněž vyvolal vlnu kritiky nejen od společností provozujících vyhledávače, ale také ze strany odborné veřejnosti zabývající se svobodou projevu, která vidí v uložení nových povinností internetovým vyhledávačům nebezpečný precedent zamezující volnému oběhu informací na internetu. SDEU svým rozhodnutím navíc nutí vyhledávače, aby na sebe vzaly roli rozhodčích v otázkách základních práv uživatelů, což je naprosto vzdáleno jejich přirozené funkci komerčních společností.

Rozsudek je naopak vítán jako příležitost pro občany EU získat větší kontrolu nad svými osobními údaji zveřejněnými v prostředí internetu. Tím, že rozsudek zpochybnil myšlenku, že by informace nacházející se na webu tam měly zůstat na neurčito, pozvedl práva jednotlivce nad ekonomické zájmy soukromých společností, které osobní údaje zpřístupňují světu.

Občané EU nyní tedy mají větší kontrolu nad tím, jaké informace se o nich na internetu objeví po zadání jejich jména do vyhledávače. Zásadní změnu lze vidět v tom, že sami uživatelé

internetu, nikoliv vyhledávací algoritmy, určují, které odkazy mohou být za určitých podmínek vyňaty z výsledků vyhledávání s tím, že původní obsah na příslušných stránkách zůstane i nadále zachován.

Seznam použité literatury

AULETTA, Ken. *Googled: the end of the world as we know it*. Virgin Books: London, 2010, xiv, 418 s. ISBN 978-0-7535-2243-1.

BIG BROTHER WATCH. *The ECJ ruling does not provide "the right to be forgotten"* [online]. 2014-05-14 [cit. 2015-09-02]. Dostupné z: <https://www.bigbrotherwatch.org.uk/2014/05/ecj-ruling-provide-right-forgotten/#>.

CURTIS, Sophie a Alice PHILIPSON. Wikipedia founder: EU's Right to be Forgotten is 'deeply immoral'. *The Telegraph* [online]. 2014-08-06 [cit. 2015-12-02]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/technology/wikipedia/11015901/EU-ruling-on-link-removal-deeply-immoral-says-Wikipedia-founder.html>.

ČESKO. Listina základních práv a svobod. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, roč. 1993, částka 1, usnesení předsednictva České národní rady č. 2, s. 17-23. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=22426>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Nejvyšší soud. 30 Cdo 4280/2011. 2012. In: Nejvyšší soud České republiky : Rozsudek NSČR. Brno, 3. 7. 2012. Dostupný také z WWW: <http://kraken.slv.cz/30Cdo4280/2011>.

ČESKO. Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, roč. 1993, částka 1, ústavní zákon č. 1, s. 2-16. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=22427>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 40/2009, trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 354. Dostupný také z WWW: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=40~2F2009&rpp=15#seznam>.

ČESKO. Zákon č. 46/2000, o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 17, s. 586. Dostupný také z WWW: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=46~2F2000&rpp=15#seznam>.

ČESKO. Zákon č. 82/1998, o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1998, částka 31, s. 5058. Dostupný také z WWW: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=82~2F1998&rpp=15#seznam>.

ČESKO. Zákon č. 89/2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 33, s. 1026. Dostupný také z WWW: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=ob~C4~8Dansk~C3~BD~20z~C3~A1kon~C3~ADk&nr=89~2F2012&rpp=15#seznam>.

ČESKO. Zákon č. 101/2000, o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000, částka 32. Dostupný také z WWW: <https://www.uoou.cz/zakon-c-101-2000-sb-o-ochrane-osobnich-udaju-a-o-zmene-nekterych-zakonu-ve-zneni-ucinnem-od-1-ledna-2015/ds-3109/archiv=0&p1=1261>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 106/1999, o svobodném přístupu k informacím. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 39, s. 2578-2582. Dostupný také z WWW: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=106~2F1999&rpp=15#seznam>. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 200/1990, o přestupcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 35, s. 810. Dostupný také z WWW: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=200~2F1990&rpp=15#seznam>.

ČESKO. Zákon č. 231/2001, o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001, částka 87, s. 5038. Dostupný také z WWW: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=231~2F2001&rpp=15#seznam>.

ČESKO. Zákon č. 480/2004, o některých službách informační společnosti. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 166, s. 9470. Dostupný také z WWW: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=480~2F2004&rpp=15#seznam>.

EASTERBROOK, F. Cyberspace and the Law of the Horse. *The University of Chicago Legal Forum*. 1996, s. 207 – 216. Dostupné také z WWW:

http://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2147&context=journal_articles.

EVROPSKÁ KOMISE. *Eurobarometer Special Surveys: Attitudes on Data Protection and Electronic Identity in the European Union : Report* [online]. In: Public Opinion. 2011, 2015-06-22 [cit. 2015-12-02]. Dostupné také z WWW: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb_special_359_340_en.htm#359.

EVROPSKÁ KOMISE. *Myth-Busting: The Court of Justice of the EU and the "Right to be Forgotten"* [online]. Č. 8 [cit. 2015-08-27]. Dostupné také z WWW: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/files/factsheets/factsheet_rtbf_mythbusting_en.pdf.

EVROPSKÁ UNIE. *Digitální agenda pro Evropu* [online]. Brusel, 2010 [cit. 2015-10-25]. Dostupné také z WWW: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-10-200_cs.htm.

EVROPSKÁ UNIE. *Evropa 2020* [online]. Brusel, 2010 [cit. 2015-10-25]. Dostupné také z WWW: http://ec.europa.eu/europe2020/index_cs.htm.

EVROPSKÁ UNIE. *Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů)*. 2012. Dostupné také z WWW: http://data.idnes.cz/soubory/pravo/A120417_VR_NARIZENI_25022012.PDF.

EVROPSKÁ UNIE. *Rámcové rozhodnutí Rady 2008/977/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o ochraně osobních údajů zpracovávaných v rámci policejní a justiční spolupráce v trestních věcech*. 2008. Dostupné také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32008F0977>.

EVROPSKÁ UNIE. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů*. Lucemburk, 1995, číslo 95/46/ES. Dostupná také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A31995L0046>.

EVROPSKÁ UNIE. Soudní dvůr. C-131/12. 2014 In: Soudní dvůr Evropské unie : Rozsudek SDEU. Lucemburk, 13. 5. 2014. Dostupný také z WWW:

http://curia.europa.eu/juris/document/document_print.jsf?doclang=EN&docid=152065.

EVROPSKÁ UNIE. *Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích* [online]. (Úř. věst. L 239, 22. 9. 2000, s. 19). Dostupné také z WWW:

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:FrmvwwT-KBAJ:www.mvcr.cz/soubor/spu-cz-konsolid-2010-04-05-plus.aspx+&cd=1&hl=cs&ct=clnk&gl=cz>.

EVROPSKÁ UNIE. *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod*. Řím, 1950. Dostupná také z WWW: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf.

FISH, T. *My digital footprint: a two sided digital business model where your privacy will be someone else's business*. London: Futuretext, 2009.

FLEISCHER, Peter. Foggy thinking about the Right to Oblivion. *Privacy..?* [online]. 2011 [cit. 2015-08-31]. Dostupné také z WWW: <http://peterfleischer.blogspot.cz/2011/03/foggy-thinking-about-right-to-oblivion.html>.

FLEISCHER, Peter. The right to be forgotten, or how to edit your history. *Privacy..?* [online]. 2012 [cit. 2015-08-31]. Dostupné také z WWW: <http://peterfleischer.blogspot.cz/2012/01/right-to-be-forgotten-or-how-to-edit.html>.

FRIED, C. Privacy. *The Yale Law Journal*. 1968, roč. 77, č. 3, s. 475–493. Dostupný také z WWW: <http://doi.org/10.2307/794941>.

GÁLA, Libor, Jan POUR a Zuzana ŠEDIVÁ. *Podniková informatika*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2009, 496 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2615-1.

GODKIN, E. L. The Rights of the Citizen-IV-To His Own Reputation. *Scribner's Magazine*. 1890, č. 8.

HONDIUS W. Frits. *Emerging data protection in Europe*. Amsterdam, North-Holland Pub. Co. 1975. ISBN 07-204-8035-3.

INNESS, Julie C. *Privacy, intimacy, and isolation*. Oxford University Press, 1996.

Jak funguje vyhledávání. GOOGLE. *Vše o vyhledávání* [online]. [cit. 2015-08-29]. Dostupné také z WWW: https://www.google.com/intl/cs_cz/insidesearch/howsearchworks.

JARVIS, Jeff. *Co by udělal Google?: zásady, na nichž byla vybudována společnost Google, a ponaučení, která si od ní mohou vzít jiné firmy*. Litomyšl: Eastone Books, 2010. 257 s. Business class. ISBN 978-80-8109-148-3.

JÄÄSKINEN, Niilo. *Google Spain SL Google Inc. proti Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) Mario Costeja González: Stanovisko generálního advokáta Niila Jääskinena*. 2013. Dostupné také z WWW: <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2013-06/cp130077en.pdf>.

Kauza Costeja vs. Google Spain. ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. [online]. 2012, 11. 6. 2012 [cit. 2014-08-18]. Dostupné také z WWW: <http://www.uoou.cz/kauza-costeja-vs-google-spain/ds-1849/archiv=0&p1=2589>.

KUČEROVÁ, Alena. *Zákon o ochraně osobních údajů: komentář*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012, xvii, 516 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-226-0.

LESSIG, L. The Law of the Horse: What Cyberlaw Might Teach Us. *Harvard Law Review*. 1999, roč. 113, č. 2, s. 501 – 551. Dostupné také z WWW: <https://cyber.law.harvard.edu/works/lessig/finalhls.pdf>.

LEVY, Steven. *In the plex: how Google thinks, works, and shapes our lives*. 1st Simon. New York: Simon, 2011. 424 s. ISBN 978-141-6596-714.

MADDEN, Mary, Susannah FOX, Aaron SMITH a Jessica VITAK. Digital Footprints. *Pew Research Center: Internet, Science & Tech* [online]. Washington, 2007 [cit. 2015-12-01]. Dostupné také z WWW: <http://www.pewinternet.org/2007/12/16/digital-footprints>.

MATEJKA, J. *Internet jako objekt práva: hledání rovnováhy autonomie a soukromí*. 1. vydání. Praha: CZ.NIC, 2013.

Ministři spravedlnosti podpořili návrh Komise týkající se nových pravidel pro ochranu údajů. Jednotný digitální trh EU tak dostane výrazný impuls.: Tisková zpráva [online]. 2015, (IP/15/5176) [cit. 2015-08-27]. Dostupné také z WWW: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5176_cs.htm.

MÍŠEK, Jakub a Jakub HARAŠTA. ANALÝZA PRAKTICKÝCH DOPADŮ ROZHODNUTÍ SOUDNÍHO DVORA EU VE VĚCI GOOGLE SPAIN. *Bulletin advokacie* [online]. 2015, 2015-03-16 [cit. 2015-11-21]. Dostupné také z WWW: <http://www.bulletin-advokacie.cz/analyza-praktickych-dopadu-rozhodnuti-soudniho-dvora-eu-ve-veci-google-spain?browser=full>.

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ. *Všeobecná deklarace lidských práv*. Paříž, 1948. Dostupná také z WWW: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>.

PAPÍK, Richard. Rešeršní strategie a rešeršní služby I. *Duha* [online]. 2013, roč. 27, č. 4 [cit. 2014-09-13]. Dostupný také z WWW: <http://duha.mzk.cz/clanky/resersni-strategie-resersni-sluzby-i>. ISSN 1804-4255.

PARISER, Eli. *The Filter Bubble: How the New Personalized Web is changing what we read and how we think*. New York, N.Y: Penguin Books, 2012. ISBN 978-014-3121-237.

PARKINSON, Justin. The perils of the Streisand effect. *BBC: News* [online]. 2014-07-31 [cit. 2015-12-02]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/magazine-28562156>.

REIMAN, Jeffrey H. Privacy, Intimacy, and Personhood. *Philosophy & Public Affairs*. 1976, roč. 6, č. 1, s. 26–44.

Right to be forgotten. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 18. 8. 2015 [cit. 2015-08-27]. Dostupné také z WWW: https://en.wikipedia.org/wiki/Right_to_be_forgotten.

SKLENÁK, Vilém. *Data, informace, znalosti a Internet*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2001, xvii, 507 s. C. H. Beck pro praxi. ISBN 80-717-9409-0.

SLANINA, Jan. 94498. PRÁVO BÝT ZAPOMENUT A DALŠÍ DOPADY ROZSUDKU SDEU C-131/12 GOOGLE SPAIN. *Epravo.cz* [online]. 2014, 9. 6. 2014 [cit. 2014-08-31]. Dostupné také z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/pravo-byt-zapomenut-a-dalsi-dopady-rozsudku-sdeu-c-13112-google-spain-94498.html>.

SLÍŽEK, David. Právo na zapomenění: Google má smazat i odkazy na články o smazání odkazů. *Lupa.cz: Server o českém Internetu* [online]. 2015-08-21 [cit. 2015-12-02]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/pravo-na-zapomneni-google-ma-smazat-i-odkazy-na-clanky-o-smazani-odkazu>.

SOLOVE, Daniel J. *Understanding privacy*. London: Harvard University Press, 2008, 257 s. ISBN 978-0-674-03507-2.

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA. *Zákon o rehabilitaci pachatelů*. 1974. Dostupný také z WWW: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1974/53/contents>.

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ. *Ústava Spojených států amerických*. Philadelphia, 1787. Dostupná také z WWW: <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/GPO-CONAN-1992/pdf/GPO-CONAN-1992-7.pdf>.

SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO. Spolkový ústavní soud. 1983. BVerfGE 65, 1 – Volkszählungsurteil. In: Spolkový ústavní soud : Rozhodnutí SÚS. Karlsruhe, 15. 12. 1983.

THOMPSON, Derek. *Google's CEO: 'The Laws Are Written by Lobbyists'* [online]. The Atlantic Monthly Group [cit. 2015-08-31]. Dostupné také z WWW: <http://www.theatlantic.com/technology/archive/2010/10/googles-ceo-the-laws-are-written-by-lobbyists/63908>.

TZANOU, Maria. Is Data Protection the Same as Privacy?: An Analysis of Telecommunications' Metadata Retention Measures. *Journal of Internet Law*. 2013, roč. 17, č. 3, s. 20-33.

ÚŘAD PRO OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ. *Stanovisko č. 1/2011 (srpen 2011) ÚOOÚ k problematice zveřejňování listin s osobními údaji prostřednictvím Internetu* [online].

Dostupné také z WWW: www.uoou.cz/files/stanovisko_2011_1.pdf.

WISE, David A. a Mark MALSEED. *The Google story*. New York: Delacorte Press, 2005, viii, 326 s. ISBN 05-538-0457-X.

WARREN, Samuel a Louis BRANDEIS. The Right to Privacy. *Harvard Law Review*. 1890, roč. 6, č. 5.

WESTIN, Alan F. Privacy and freedom. *Washington and Lee Law Review*. 1968, roč. 25, č. 1.

Dostupný také z WWW:

<http://scholarlycommons.law.wlu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3659&context=wlulr>.

WIKIMEDIA FOUNDATION. *Transparency Report* [online]. 2015 [cit. 2015-12-02]. Dostupné z: <https://transparency.wikimedia.org>.

Zásady ochrany osobních údajů. *Úřad pro ochranu osobních údajů* [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-09-01]. Dostupné také z WWW: <https://www.uoou.cz/zasady-ochrany-osobnich-udaju/ds-2615/p1=2615>.

Žádosti o odstranění obsahu z vyhledávání na základě předpisů EU o ochraně soukromí. *Google: Transparency Report* [online]. 2015-12-02 [cit. 2015-12-02]. Dostupné z: <https://www.google.com/transparencyreport/removals/europeprivacy>.

Příloha 1

Kompletní znění žádosti o vymazání obrázku z výsledku vyhledávání adresované společnosti Google dne 2. 9. 2015 včetně printscreenů obrazovky:

„<http://www.freeride.cz/uzivatel/jana-juzova/kamaradi/>

Tato adresa URL se mě týká, protože mě zobrazuje se sklenicí vína. Při zadání mého plného jména (Jana Jůzová) do vyhledávače Google se zobrazuje na prvním místě mezi vyhledanými obrázky. Žádám o odstranění fotografie z výsledků vyhledávání, protože je již několik let stará, a tudíž neaktuální, a protože by mě mohla poškodit např. u potenciálních zaměstnavatelů při ucházení se o práci.

a) použitý vyhledávací dotaz: Jana Jůzová

b) URL adresa webové stránky, kde se obrázek nachází: <http://www.freeride.cz/uzivatel/jana-juzova/kamaradi/>

c) URL adresa obrázku: <http://www.freeride.cz/files/8b/042abd57.jpg>

d) URL adresa vstupní stránky:

https://www.google.cz/search?q=Jana+J%C5%AFzov%C3%A1&espv=2&biw=1242&bih=585&site=webhp&tbm=isch&imgil=IOBs7t1JIXeykM%253A%253BExC_btCKjrTzQM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.freeride.cz%25252Fuzivatel%25252Fjana-juzova%25252Fkamaradi%25252F&source=iu&pf=m&fir=IOBs7t1JIXey

Google

Jana

NápovědaPrávní oznámení

PRÁVNÍ OZNÁMENÍ

Žádost o odstranění z vyhledávání na základě evropských předpisů o ochraně údajů

Pozadí

Podle nedávného rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (C-131/12, 13. května 2014) mohou někteří uživatelé požádat vyhledávače o odstranění konkrétních výsledků vyhledávání, které zahrnují jejich jméno, a to v případě, že zájmy sledované v těchto výsledcích budou převáženy právem příslušné osoby na ochranu soukromí.

Pokud tuto žádost podáte, pokusíme se vyvážit právo jednotlivce na ochranu osobních údajů s právem veřejnosti na získávání a šíření informací. Při vyhodnocování vaší žádosti budeme zjišťovat, zda výsledky obsahují zastaralé informace o vaší osobě a zda je zveřejnění těchto informací ve veřejném zájmu. Můžeme například zamítnout odstranění informací o finančních podvodech, profesním pochybení, odsouzení za trestný čin nebo veřejném působení úředních osob.

K vyplnění tohoto formuláře bude zapotřebí digitální kopie identifikačního dokladu. Pokud tuto žádost odesíláte jako zástupce jiné osoby, budete muset dodat identifikační doklad příslušné osoby. Pole označená hvězdičkou (*) musejí být v žádosti vyplněna, jinak ji nebude možné odeslat.

Vyberte zemi, jejíž zákony se na vaši žádost vztahují. *

Česká republika

Osobní údaje

Jméno použité ve vyhledávání *

Celé jméno, jehož výsledky vyhledávání chcete odstranit

Jana Jůzová

Celé jméno žadatele

Vaše jméno, pokud zastupujete jinou osobu (pokud žádost odesíláte namísto jiné osoby, musíte mít oprávnění jednat v jejím zastoupení)

Jana Jůzová

Pokud tuto žádost odesíláte namísto jiné osoby, uveďte svůj vztah k této osobě (např. rodič nebo právní zástupce).

Kontaktní e-mailová adresa *

(sem budou zaslány e-maily týkající se vaší žádosti)

janajuzova@seznam.cz

Výsledky vyhledávání, které chcete odstranit ze seznamu výsledků získaných při vyhledávání vašeho jména

Abychom vaši žádost mohli vyhodnotit, musíte splnit následující podmínky:

Pokud se vaše žádost týká více než jednoho výsledku, uveďte adresu URL každého z nich a vysvětlení, proč je zahrnutí těchto výsledků vyhledávání irelevantní, zastaralé nebo jiným způsobem nevhodné. Bez těchto informací nebudeme schopni vaši stížnost zpracovat. *

Například:

http://example_1.cz

Tato adresa URL se mě týká, protože... Tato stránka by se neměla nacházet ve výsledcích vyhledávání, protože...

http://example_2.cz

Tato adresa URL se mě týká, protože... Tato stránka by se neměla nacházet ve výsledcích vyhledávání, protože...

<http://www.freeride.cz/uzivatel/jana-juzova/kamaradi/>

Tato adresa URL se mě týká, protože mě zobrazuje se sklenicí vína. Při zadání mého plného jména (Jana Jůzová) do vyhledávacího pole Google se zobrazuje na prvním místě mezi vyhledávanými obrázky. Žádám o odstranění fotografie z výsledků vyhledávání, protože je již několik let stará, a tudíž neaktuální, a protože by mě mohla poškodit např. u potenciálních zaměstnavatelů při ucházení se o práci.

a) použitý vyhledávací dotaz: Jana Jůzová

b) URL adresy webové stránky, kde se obrázek nachází: <http://www.freeride.cz/uzivatel/jana-juzova/kamaradi/>

c) URL adresy obrázku: <http://www.freeride.cz/files/8b/042abd57.jpg>

d) URL adresy vstupní stránky: https://www.google.cz/search?q=Jana+J%C5%AFzov%C3%A1&espv=2&biw=1242&bih=585&site=webhp&tbm=isch&imgil=I0Bs7t1JIXeykM%253A%253BExC_btCKjTzQM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.freeride.cz%25252Fuzivatel%25252Fjana-juzova%25252Fkamaradi%25252F&source=iu&pf=m&fir=I0Bs7t1JIXey

Abychom předešli podvodným žádostem o odstranění od osob, které předstírají jinou identitu, snaží se poškodit konkurenci nebo chtějí podvodem zatajit právní informace, potřebujeme ověřit vaši totožnost. **Přiložte prosím čitelnou kopii dokumentu potvrzujícího vaši totožnost** (nebo totožnost osoby, kterou jste oprávněni zastupovat). Nevyžadujeme cestovní pas ani jiný národní identifikační doklad. Části dokumentu (např. čísla) můžete zakrýt, pokud bude vaše totožnost zřejmá ze zbylých informací. V případě, že nežadáte o odstranění stránek obsahujících vaše fotografie, můžete zakrýt také svoji fotografii. Společnost Google tyto informace využije výhradně za účelem doložení pravosti vaší žádosti a kopii smaže do měsíce od uzavření žádosti o odstranění obsahu (pokud zákon nevyžaduje jinak). *

[20150831_115907.jpg](#) (Soubor byl úspěšně přidán.) 1.89 MB X

Prohlašuji, že informace v této žádosti jsou přesné a že jsem osoba, které se uvedené webové stránky týkají, nebo mám od dotčené osoby oprávnění k odeslání této žádosti. *

☒ Skutečnosti potvrďte zaškrtnutím.

Upozorňujeme, že pokud formulář nebude vyplněn správně nebo pokud žádost bude neúplná, nebudeme moci vaši žádost zpracovat.

Podpis

Zadáním svého jména a kliknutím na tlačítko Odeslat prohlašujete, že výše uvedená tvrzení jsou pravdivá, že žádáte o odstranění výsledků vyhledávání určených adresami URL, které jste uvedli výše, a že k tomu máte oprávnění (pokud jednáte v zastoupení jiných osob). Osobní údaje, které uvedete v tomto formuláři (včetně e-mailové adresy a všech identifikačních údajů), společnost Google Inc. použije pro účely zpracování vaší žádosti a plnění svých zákonných povinností. Podrobnosti o vaší žádosti můžeme sdílet s úřady, které se zabývají ochranou dat, avšak pouze v případě, že tyto podrobnosti potřebují k prošetření nebo kontrole námi vydaného rozhodnutí. Většinou se jedná o případ, kdy se kvůli našemu rozhodnutí rozhodnete obrátit na místní úřad pro ochranu dat. Podrobnosti můžeme sdílet také webmasterům adres URL, které byly z našich výsledků vyhledávání odstraněny.

Podpis *

Sem zadejte své celé jméno

Jana Jůzová

Stvrzeno podpisem dne *

9/2/15

ODESLAT

* Povinné pole

Jana

Nápověda Právní oznámení

PRÁVNÍ OZNÁMENÍ

Thanks!

Thank you for using our online legal complaint form. You should receive a confirmation email shortly.

Plné znění e-mailové odpovědi společnosti Google ze dne 3. 9. 2015:

Hello,

Thanks for reaching out to us.

We're working to respond in your language, but we're currently best able to answer in English. We apologize for this inconvenience.

With regard to the following URLs:

<http://www.freeride.cz/files/8b/042abd57.jpg>

<http://www.freeride.cz/uzivatel/jana-juzova/kamaradi/>

We note that these pages appear to contain content you have authored and deliberately placed in the public sphere.

At this time, Google has decided not to take action on these URLs.

You may have the right to raise this issue with your country's data protection authority if you are unhappy with the decision that Google has taken. In that communication, you may wish to include the reference number of 6-2847000008451 and a copy of your form submission confirmation for this request to Google.

You may wish to send your request for removal directly to the webmaster, who controls the site in question. The webmaster has the ability to remove the content in question from the web, or block it from appearing in search engines. You can visit

<https://support.google.com/websearch/answer/9109?hl=en> to learn how to contact a site's webmaster.

If outdated content from a site is still appearing in Google Search results, you can ask Google to update or remove the page using our webpage removal request tool at

<http://www.google.com/webmasters/tools/removals>.

Regards,

The Google Team